PAZI(N) PUNK!

Katalog izložbe

MUZEJ GRADA PAZINA

Muzej grada Pazina

PAZI(N), PUNK!

Pazin, siječanj 2023.

Nakladnik: Muzej grada Pazina
Za Nakladnika: Maja Zidarić Pilat
Tekstovi kataloga izložbe: Ivan Smoljan, Maja Zidarić Pilat
Lektura tekstova kataloga izložbe na hrvatskom jeziku: Martina Šajina Ivetić
Grafičko oblikovanje i dizajn kataloga izložbe: *Intuo* / Pazin
Tisak: *Primacomm* d.o.o. / Pazin
Naklada: 150 komada

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Sveučilišne knjižnice u Puli
pod brojem 151020071

ISBN 978-953-8433-00-9

Izložba i katalog izložbe realizirani su sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Istarske županije – Regione Istriana, Grada Pazina, Turističke zajednice središnje Istre i vlastitim sredstvima Muzeja grada Pazina.

SADRŽAJ

PUNK'S NOT DEAD

Kad su 23. studenog 1976. godine Sex Pistolsi izdali singl *Anarchy in the UK*, svjetske glazbene ljestvice i radiopostaje postale su službeni svjedoci bunta uobličenog u agresivne, bučne, energične glazbene izvedbe temeljene na nekoliko akorda, bunta koji tematizira urbanu svakodnevicu te ciničnim i skeptičnim tekstovima pjesama odvažno prkosi i komentira društvene i moralne vrijednosti suvremenosti.

Punk (engl.) naziv je za pokret ili struju u (*rock*) glazbi definiran kao antiteza progresivnom *rocku* iz 1970-ih godina, a njegov bunt u svijetu glazbe i danas je značajno vidljiv.

Prvotno raširen prvenstveno diljem Sjedinjenih Američkih Država, *punk* je bio odgovor na izvorne ideje *rock*-glazbe iz 1950-ih godina čija su orkestralnost i komplicirani glazbeni izrazi od glazbenika stvarali nedodirljive zvijezde, a njihovi su koncertni nastupi bili nedostupni većini publike. Cilj *punk*-pobune bilo je vraćanje jednostavnosti, dostupnosti i (inicijalno zastupanom u *rock*-glazbi) buntu kroz nekoliko instrumenata (gitaru, bas-gitaru i bubnjeve), a bez zahtjevnog obrazovanja (pa čak i talenta) i tehničke (u)savršenosti.

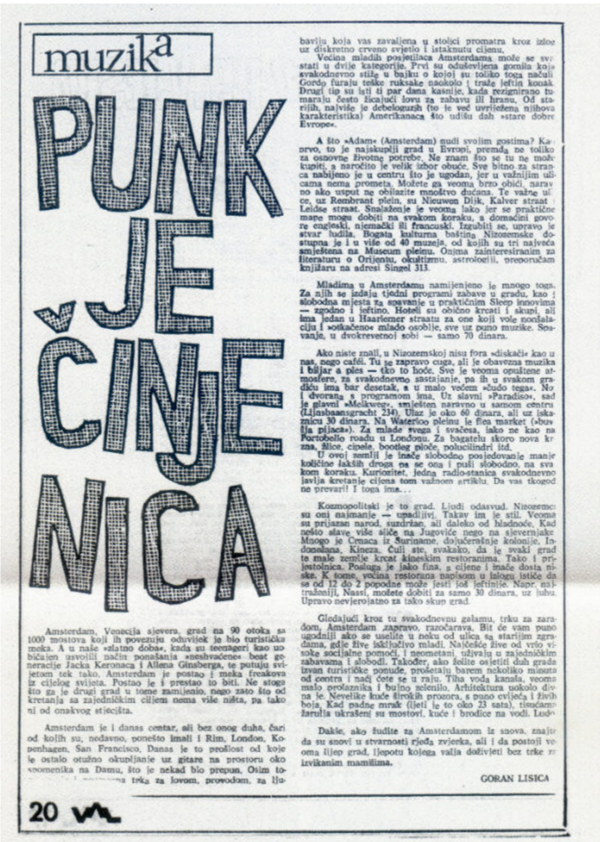
Što se glazbenih uzora tiče, *punk*-jednostavnosti prethodio je garažni *rock* u Sjedinjenim Američkim Državama 1960-ih (primjerice *The Seeds* ili *The Sonics*) kao i inovativnost i djelomice kontroverznost *The Velvet Undergrounda* ili *The Stoogesa* tijekom 1970-ih.[1] Za sazrijevanje *punka* kao zasebnog glazbenog oblika i forme iznimno je zaslužna scena newyorškog kluba *CBGB* i sastava kao što su *Patti Smith Group* i *The Ramones*, koji se i danas smatraju jednim od najutjecajnijih *punk*-bendova u povijesti, a kasnije i bendova kao što su *Dead Kennedys*, *Misfits*, *Bad Religion*, *Black Flag*, *Minor Threat*,[2]... Međutim, s obzirom na to da je prihvaćen na svjetskoj glazbenoj sceni, američki *punk* uvijek je bio *mainstream* glazbe[3]. Usprkos tome američki *punk* ostavio je izniman utjecaj na razvoj britanske *punk*-scene čija je surovost, intenzivnost i izravnost, značajno oblikovana tadašnjom relativno lošom društveno-ekonomskom situacijom u Kraljevstvu, možda ostavila snažniji trag u povijesti ovog glazbenog pravca, prvenstveno zahvaljujući *Sex Pistolsima*, ali i *The Clash*, *Buzzcocks*, *Cock Sparrer*, *Sham 69*[4]... a kasnije i *The Exploited*, *Oi Polloi* i sl.

1 *Punk*, izvor: https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=51103, pristupljeno: 25. kolovoza 2022.
2 *13 Of The Greatest And Most Famous 80s Punk Bands*, izvor: https://hellomusictheory.com/learn/famous-punk-bands-of-the-1980s/, pristupljeno: 25. kolovoza 2022.
3 Vidi, 1.
4 *100+ Best Punk Bands of the 80s – Complete List*, izvor: https://pickuptheguitar.com/80s-punk-bands/, pristupljeno: 25. kolovoza 2022.

Na području bivše Jugoslavije *rock* bendovi (s prizvukom *punka*) naziru se gotovo istovremeno kao i na svjetskog glazbenoj sceni, iako se tijekom 1960-ih jugoslavenska *rock* i *punk*-glazba i bendovi temelje tek na reprodukciji hitova, a kao takvi nisu polučili većeg uspjeha.[5]

Prvi pravi i konkretniji početci *punk*-glazbe i scene u Jugoslaviji i Hrvatskoj vezuju se uz grad Rijeku – lučki, industrijski, trgovački grad, grad raznovrsnih utjecaja donesenih sa svih strana svijeta. Prvim *punk*-koncertom održanim na riječkoj Kozali u novogodišnjoj noći 1976. godine, riječki Parafi postavili su temelje *punk*-glazbe koja je iz Rijeke usmjerena u sve dijelove bivše zemlje.[6] Kasnije se na pozornicu penju i brojni drugi bendovi, i ne samo u Rijeci: *Xenia*, *Termiti*, *Prljavo kazalište*, *Azra*, *Film*, *Haustor* (*Komuna*[7]), *Loš zvuk*, *Parni valjak*, *Zmijski ugriz mladog lava*, *Pogreb X*... samo su neki od *punk*-bendova koji su učinili *punk* činjenicom na domaćoj glazbenoj sceni[8].

muzika

PUNK JE ČINJENICA

Amsterdam, Venecija sjevera, grad na 90 otoka sa 1000 mostova koji ih povezuju oduvijek je bio turistička meka. A u naše »zlatno doba«, kada su teenageri kao uobičajen usvojili način ponašanja »neshvaćene« beat generacije Jacka Keronaca i Allena Ginsberga, te putuju svijetom tek tako, Amsterdam je postao i meka freakova iz cijelog svijeta. Postao je i prestao to biti. Ne stoga što ga je drugi grad u tome zamijenio, nego zato što od kretanja sa zajedničkim ciljem nema više ništa, pa tako ni od onakvog stjecišta.

Amsterdam je i danas centar, ali bez onog duha, čari od kojih su, nedavno, ponešto imali i Rim, London, Kopenhagen, San Francisco. Danas je to prošlost od koje je ostalo otužno okupljanje uz gitare na prostoru oko spomenika na Damu, što je nekad bio prepun. Osim toga [illegible] trka za lovom, provodom, za ljubavlju koja vas zavaljena u stolici promatra kroz izlog uz diskretno crveno svjetlo i istaknutu cijenu.

Većina mladih posjetilaca Amsterdama može se svrstati u dvije kategorije. Prvi su oduševljena gomila koja svakodnevno stiže u bajku o kojoj su toliko toga načuli. Gordo furaju teške ruksake naokolo i traže jeftin konak. Drugi tip su isti ti par dana kasnije, kada rezignirano tumaraju često žicajući lovu za zabavu ili hranu. Od starijih, najviše je debeloguzih (to je već uvriježena njihova karakteristika) Amerikanaca što udišu dah »stare dobre Evrope«.

A što »Adam« (Amsterdam) nudi svojim gostima? Kao prvo, to je najskuplji grad u Evropi, premda ne toliko za osnovne životne potrebe. Ne znam što se tu ne može kupiti, a naročito je velik izbor obuće. Sve bitno za stranca nabijeno je u centru što je ugodan, jer u važnijim ulicama nema prometa. Možete ga veoma brzo obići, naravno ako usput ne obilazite mnoštvo dućana. Te važne ulice, uz Rembrant plein, su Nieuwen Dijk, Kalver straat i Leidse straat. Snalaženje je veoma lako jer se praktične mape mogu dobiti na svakom koraku, a domaćini govore engleski, njemački ili francuski. Izgubiti se, upravo je stvar ludila. Bogata kulturna baština Nizozemske dostupna je i u više od 40 muzeja, od kojih su tri najveća smještena na Museum pleinu. Onima zainteresiranim za literaturu o Orijentu, okultizmu, astrologiji, preporučam knjižaru na adresi Singel 313.

Mladima u Amsterdamu namijenjeno je mnogo toga. Za njih se izdaju tjedni programi zabave u gradu, kao i slobodna mjesta za spavanje u praktičnim Sleep innovima — zgodno i jeftino. Hoteli su obično krcati i skupi, ali ima jedan u Haarlemer straatu za one koji vole nonšalaciju i »otkačeno« mlado osoblje, sve uz puno muzike. Spavanje, u dvokrevetnoj sobi — samo 70 dinara.

Ako niste znali, u Nizozemskoj nisu fora »diskači« kao u nas, nego caféi. Tu se zapravo cuga, ali je obavezna muzika i biljar a ples — tko to hoće. Sve je veoma opuštene atmosfere, za svakodnevno sastajanje, pa ih u svakom gradiću ima bar desetak, a u malo većem »čudo tega«. No i dvorana s programom ima. Uz slavni »Paradiso«, sad je glavni »Melkweg«, smješten naravno u samom centru (Lijnsbaansgracht 234). Ulaz je oko 60 dinara, ali uz iskaznicu 30 dinara. Na Waterloo pleinu je flea market (»buvlja pijaca«). Za mlade svega i svačesa, iako ne kao na Portobello roadu u Londonu. Za bagatelu skoro nova krzna, šlice, cipele, bootleg ploče, polucilindri itd.

U ovoj zemlji je inače slobodno posjedovanje manje količine lakših droga pa se ona i puši slobodno, na svakom koraku. Kuriozitet, jedna radio-stanica svakodnevno javlja kretanje cijena tom važnom artiklu. Da vas tkogod ne prevari! I toga ima...

Kozmopolitski je to grad. Ljudi odasvud. Nizozemci su oni najmanje — upadljivi. Takav im je stil. Veoma su prijazan narod, suzdržan, ali daleko od hladnoće. Kad nešto slave više sliče na Jugoviće nego na sjevernjake. Mnogo je Crnaca iz Suriname, dojučerašnje kolonije, Indonežana, Kineza. Čuli ste, svakako, da je svaki grad te male zemlje krcat kineskim restoranima. Tako i prijestolnica. Posluga je jako fina, a cijene i inače dosta niske. K tome, većina restorana napisom u izlogu ističe da se od 12 do 2 popodne može jesti još jeftinije. Npr. najtraženiji, Nassi, možete dobiti za samo 30 dinara, uz juhu. Upravo nevjerojatno za tako skup grad.

Gledajući kroz tu svakodnevnu galamu, trku za zaradom, Amsterdam zapravo, razočarava. Bit će vam puno ugodniji ako se uselite u neku od ulica sa starijim zgradama, gdje žive isključivo mladi. Najčešće žive od vrlo visoke socijalne pomoći, i neometani, uživaju u zajedničkim zabavama i slobodi. Također, ako želite osjetiti duh grada izvan turističke ponude, prošetaju barem nekoliko minuta od centra i naći ćete se u raju. Tiha voda kanala, veoma malo prolaznika i bujno zelenilo. Arhitektura uokolo divna je. Nevelike kuće širokih prozora, s puno cvijeća i živih boja. Kad padne mrak (ljeti je to oko 23 sata), tisućama žarulja ukrašeni su mostovi, kuće i brodice na vodi. Lude...

Dakle, ako žudite za Amsterdamom iz snova, znajte da su snovi u stvarnosti rijeđa zvjerka, ali i da postoji veoma lijep grad, ljepotu kojega valja doživjeti bez trke za izvikanim mamilima.

GORAN LISICA

20 VAL

Punk je činjenica, preuzeto iz: Edi JURKOVIĆ, *Kad je život bio novi val: Omladinski list Val 1975. – 1990.*, Naklada *Val*, Rijeka, 2021., str. 61.

5 Duje PAVELA, *Glazbeni pravci kao indikatori društvenih promjena: punk i novi val u svijetu i Jugoslaviji* (diplomski rad), Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Split, 2021. str. 63., izvor: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:798082, pristupljeno: 4. prosinca 2022.

6 PAVELA, str. 63.

7 PAVELA, str. 77-78.

8 Vinko BARIĆ, *Hrvatski punk i Novi val: 1976. – 1987.*, samostalno autorsko izdanje, Solin, 2021., str. 11-71.

Pazin, industrijski i radnički grad, ako se vodimo logičnosti riječke punk-scene, mogao je samo preuzeti obrazac onoga što se nekoliko godina ranije počelo događati na riječkoj (rock) punk-sceni. I to je i učinio...

Jedno od pitanja je kazivačima bilo postavljeno tijekom istraživanja teme razvoja *punka* u Pazinu bilo je zašto se *punk* u Pazinu tako *dobro primio* i ostao živahan do danas? S današnje točke gledišta odgovor je višestruk – geografski položaj Pazina između Pule i Rijeke, dva grada koja su veoma rano dala značajne bendove u *punk*-subkulturi Jugoslavije, sigurno je utjecao na ubrzano prenošenje nove, urbane, žestoke glazbe i u Pazin. Drugo, a vezano je ponovno uz geografski položaj, Pazin je grad u središnjoj Istri i za razliku od obalnih gradova (bio je) grad suženih mogućnosti i manjeg priljeva financija. Izostale su svirke po terasama ugostiteljskih i hotelskih kuća i traže se drugi i drugačiji načini zabave i izražavanja. I treće, (ne)izravno povezano – tijekom razdoblja socijalizma Pazin je radnički, industrijski i vojni grad. Dok se radnici u određenoj mjeri mogu identificirati sa svojim britanskim kolegama iz nešto ranijeg razdoblja, vojnici, koji iz različitih dijelova tadašnje Jugoslavije dolaze u pazinsku vojarnu na odsluženje vojnog roka, sa sobom donose svoje glazbene preferencije koje se miješaju s lokalnim utjecajima… Sve zajedno, a vjerojatno i još ponešto, dovelo je *punk* u Pazin relativno rano i prilično ga dobro zacementiralo, a zašto se i na koji način održao do danas, ostaje za tumačenje na sljedećim stranicama.

Proizvodni pogon bivše tvornice *Pazinka*, detalj, 2022., MGP F 108/2022

Dio bivše vojarne *Veli Jože*, 2019., MGP F 238/2019

PAZI(N), PUNK! ILI ZAŠTO SMO *PUNK* DOVELI U MUZEJ

Izložba *PAZI(N), PUNK!* u organizaciji i realizaciji Muzeja grada Pazina[9] tematizira *punk* u Pazinu kao dio pazinske (sub)kulture, ali i kao crticu identiteta i karaktera stanovnika Pazina i Pazinštine. U izložbi, koja je koncipirana kao *dnevnik sjećanja* aktera pazinske *punk*-scene od začetaka do danas, naglasak je stavljen upravo na pojedince koji su tu scenu stvarali i prenosili novim generacijama – glazbenike, publiku, organizatore koncerata i događanja... Upravo zato se scena održala do danas.

Izložba je postavljena u tri izložbena prostora Muzeja na prvom katu pazinskog Kaštela, a dijeli se u tri veće tematske cjeline.

Uvodni dio izložbe čine osnovne crtice o *punku* – što *punk* jest, kada, kako i zašto se javlja, što predstavlja te koji su mu glazbeni izvori i uzori. Nakon kratkog uvoda, posred izložbenog prostora postavljena je vremenska crta s naglašenim važnim događajima u svijetu *punka* na globalnoj, regionalnoj i (mikro)lokalnoj razini od 23. studenog 1976. godine, kada grupa *Sex Pistols* izdaje singl *Anarchy in the UK* koji se smatra začetkom *punk*-scene,[10] do 2021. godine kada su u Pazinu detektirani posljednji (aktivni) *punk*-bendovi. Prvi, uvodni dio izložbe završava panoom i odgovorima danim na pitanje upućeno sugovornicima kojim se pokušala objasniti plodna produkcija (bendova, glazbe, koncerata) na pazinskoj *punk*-sceni, kao i njezin opstanak, od začetaka do danas – zašto se *punk* u Pazinu tako dobro *primio* i zadržao?

Središnji i glavni dio izložbe, u dva izložbena prostora, kronološki čine prikazi pazinskih *punk*-bendova od detektiranja prvog (proto) *punk*-benda krajem 1970-ih do 2021. godine.

Provedenim intervjuima i skupljenim informacijama iz medija i arhiva[11] predstavljene su informacije o sveukupno 33 izabrana pazinska (*rock*) *punk*-benda. Informacije su podijeljene u pet kategorija – zanimljivosti o imenu benda, vrijeme osnivanja i/ili djelatno razdoblje, članovi benda, pjesme i diskografija te nastupi i uspjesi. Prikaz svakog benda prate i prikupljene i ustupljene fotografije benda i/ili njihovih nastupa, isječci iz novina ili internetskih portala te QR kodovi s pjesmama. Broj od 33 detaljnije predstavljenih bendova ne znači i ukupni broj pazinskih *punk*-bendova u navedenom razdoblju, odnosno, imena nekih bendova su tek spomenuta zbog nedostatka informacija čime se obrada teme, koja je još uvijek živa i raste, ne zatvara i zadržava mogućnost nadopune materijala za slične buduće projekte. U središnjem dijelu izložbe zasebni dio čini i tema pazinskih pankera u sustavu, odnosno tematizira ove buntovnike protiv sustava kao dio društvenog i političkog života Pazina i Pazinštine, angažirane pojedince i skupine koji su svojim djelovanjem u društvu i suradnjom s organizacijama, lokalnom samoupravom i drugim političkim subjektima skinuli stigmu o pankerima kao onima koji ruše sustav i povezali ih s empatijom, pomaganjem i borbom za bolje društvo. Tijekom provedenih terenskih istraživanja od ukupnog snimljenog videomaterijala izrađen je demofilm o pazinskoj *punk*-sceni koji čini dio središnjeg postava izložbe, a ima za cilj prikazati zanimljivosti scene od njezinih začetaka do danas. Središnji dio izložbe završava poglavljem naziva *Ča je i ča će bit?* – još jednim pitanjem koje je sugovornicima postavljeno, a prikupljenim odgovorima stvara se osvrt na budućnost *punk*-scene u Pazinu.

U trećem izložbenom prostoru građa je predstavljena na način da čini svojevrsno mjesto okupljanja sudionika pazinske *punk*-scene – prostor u kojem se održavaju koncerti i druženja s istaknutim popratnim sadržajima i izloženom građom: promotivnim materijalima, fanzinima, zanimljivim podatcima o pazinskoj *punk*-sceni, klubovima mladih koji su pratili, prate i podržavaju opstanak iste. U ovom prostoru posjetitelji mogu uživati i u *Silent punk partyu*, koristeći slušalice spojene na tablet na kojem se reproducira izbor pjesama pazinskih *punk*, odnosno *rock*-bendova od začetaka do danas.

U izložbi je izložena građa većinom ustupljena (fotografije, razglednice, dokumenti) ili posuđena (nosači zvuka, fanzini, odjeća, glazbeni instrumenti) iz privatnih zbirki. Uz to, izložena je i građa koja je u sklopu ovog projekta darovana (nosači zvuka, akreditacije, fotografije) ili otkupljena (ulaznice) za fundus Muzeja grada Pazina. Reprodukcije fotografija i poneki dokument, kao što su isječci iz novina, prikazani su na izložbenim panoima. Originalna građa izložena je u izložbenim vitrinama, a ambijentalno je prikazana odjeća kao i glazbeni instrumenti koji predstavljaju pozornicu spremnu za koncertni nastup.

Iako je izložba zaokružila pazinsku *punk*-scenu od onoga što, na temelju provedenih istraživanja, sada smatramo začetcima *punk*-scene na Pazinštini sve do danas, *punk* u Pazinu i na Pazinštini tema je koja je još uvijek vrlo živa. Samim time, rad na izložbi i katalogu bio je dinamičan do samog kraja, a umjesto zaključka postavljamo izložbu i katalog u ovom trenutku u povijesti (sub)kulture prostora i vremena djelovanja Muzeja grada Pazina kao ishodišnu točku za daljnja istraživanja, prikupljanje građe i informacija te nadogradnju.

Fotografije postava izložbe *PAZI(N), PUNK!*, autor fotografija: Marko Cerovac

9 Izložba *PAZI(N), PUNK!* otvorena je 2. prosinca 2022. godine.

10 *Sex Pistols – "Anarchy in the U.K."26. Studenoga – 1976.*, izvor: https://music-lp-underground.com/timeline/sex-pistols-anarchy-in-the-u-k-prosinac-1976/, pristupljeno: 14. prosinca 2022.

11 U razdoblju od siječnja do rujna 2022. godine provedeno je 35 intervjua s dionicima pazinske *punk*-scene od kraja 1970-ih do 2021. godine, bilo da je riječ o glazbenicima, organizatorima koncerata i radioemisija, autorima fanzina ili publikom. Prikupljeni materijal korišten je za izradu tekstova izložbe i kataloga izložbe, kao i za dokumentarni film o pazinskoj *punk*-sceni, sa ukupno 50 sati snimljenog videomaterijala.

PRVI VAL ILI 1980-TE

Iako se prvi pazinski *punk*-bend *Time Error* službeno sastaje tek 1985. godine, treba navesti i neke pazinske bendove prije tog razdoblja koji u svojoj suštini nisu bili *punk*-bendovi, ali s današnje točke gledišta imali su neke dodirne točke s *punkom* i danas predstavljaju početke (*rock*, alternativne, novovalne) scene u Pazinu.

Bend kojeg smo definirali kao prvi pazinski novovalni bend sa socijalno angažiranim tekstovima pjesama, javlja se relativno rano, 1979. godine. Oni su *Jedini ležaj*, a osim tekstova pjesama i puno ime benda simbol je prvih doticaja Pazina s *punkom - Jedini ležaj priznat kao lijek, preventiva za zdrave a pomoć bolesnima*[12]. Bend su činili pazinski srednjoškolci, kao što će to biti slučaj i s gotovo svim pazinskim bendovima nakon njih, a zanimljivo je da od njih petero, četvero završilo glazbenu školu. Bili su upoznati s počecima *punk*-scene u Britaniji, no nisu se osjećali pankerima jer su tadašnji pankeri, prema njihovim riječima, *loše svirali i pjevali nerazumljive tekstove*[13]. U vlastitoj su produkciji snimili četiri autorske pjesme u kojima progovaraju o općem stanju u društvu (pjesma *Rat – glad*), usmjerenom srednjoškolskom obrazovanju koje je tada uvedeno u Jugoslaviji (pjesma *Putokaz*) te o problemima koji se počinju javljati na Kosovu i nagovještaju ratno rješavanje sukoba koji su sve izraženiji i o kojima se sve više počinje u medijima govoriti i pisati (pjesma *Tužno popodne*).

Iz intervjua s članovima benda doznajemo da je vjerojatno prva električna gitara (*Fender Stratocaster*) u gradu bila upravo ona njihovog člana, Radenka Slokovića, koja je stigla od strica iz Njemačke. Naime, kako su bili glazbeno obrazovani, nastupali su u pazinskoj *Limenoj glazbi*[14]. Na taj su način dobivali džeparac kojim su kasnije kupili prve glazbene (električne) instrumente.

Uz njih, jedan od prvih pazinskih *rock*-bendova bio je *Cezarova legija*. Djeluju u prvoj polovici 1980-ih godina, a kako je u članku *Glasa Istre* tada objavljeno, inspiraciju za ime dobili su ispijajući vinjak *Cezar*. Sudjelovali su na Gitarijadi u Rijeci 1982. godine te održali više koncerata u Pazinu – u srednjoj školi, u dvorani *Mirna*, ispred Spomen doma…

Dana 25. rujna 1982. godine u sklopu programa *Pazinske ljetne kulturne večeri* dio članova *Jedinog ležaja* (Dragan Gortan na bas-gitari i Radenko Sloković na gitari), član *Cezarove legije* (Damir Matijašić na gitari), član *Hard time banda* (Ivica Kovačević na bubnjevima) i Vojko Babić na klavijaturama nastupaju po prvi put u tom sastavu kao glazbena sekcija Kulturno-umjetničkog društva *Roženice* iz Pazina na prvom *rock*-koncertu u Pazinskom kaštelu. *Glas Istre* tada izvještava o dobroj posjećenosti koncerta, a prema našim kazivačima, u publici su bili i članovi benda *KUD Idijoti* iz Pule.[15]

Sredinom 1980-ih u Pazinu djeluje i *rock*-sastav *Hard time band*. Oni su zajedno s bendovima *KUD Idijoti*, *Castel* i *Šumski pjevači Gortanove uvale* u Kopru 1986. godine snimili kompilacijski album *Istarski rock,* na kojem je, između ostalih, izašla i njihova autorska pjesma *CD 84*, koju i danas izvode neki od članova benda u pazinskom bendu *Angola*. Bend je također imao više nastupa u Pazinu. Njihov prvi koncert održan je 10. listopada 1984. (za Dan Saveza komunističke omladine Jugoslavije) na današnjem Trgu male fontane, a posljednji nastup imali su na rukometnom igralištu iza današnje Osnovne škole Vladimira Nazora 7. rujna 1986. godine. Ta dva nastupa su i fotodokumentirana.

Prema sjećanju kazivača, negdje oko 1982. godine počinju se neformalno sastajati članovi buduće grupe *Time Error*, iako je njihovo službeno trajanje postavljeno u periodu od 1985. do 1989. godine. Prve probe imali su u svojim privatnim prostorima, garažama i konobama u gradu što nije bilo održivo zbog buke, ali i problema poput vlage, lošeg osvjetljenja i loših električnih instalacija, glodavaca koji bi pregrizli kablove električnih instrumenata i slično. Dolazimo do zanimljive točke kada pankeri, koji se u svojoj biti bore protiv sistema, moraju s njim surađivati kako bi opstali, i pritom to čine vrlo uspješno i bez ikakvih problema. Naime, kako je jedan od članova *Time Errora* bio aktivan u izviđačima, a izviđači su tada dio režima, za članove svog benda dobio je na korištenje gradski prostor za održavanje probi. To je u početku bila dvorana u središtu grada - popularna *Mirna*[16], ali ni taj prostor nije bio zadovoljavajući pa ponovno u suradnji sa sekretarom omladine, a ovog puta i uz dopuštenje gradskog muzeja, *Time Error* neko vrijeme probe održava u pazinskom Kaštelu na (tada) zemljanom podu u prizemlju polukružne kule.[17] Zauzvrat, bend je svoj rad predstavljao na gradskim manifestacijama, primjerice, na *Festivalu mladih Zajednica općine Rijeka* koji se svake godine održavao u Pazinu ili povodom obilježavanja Dana SKOJ-a[18] 10. listopada kada su se svake godine održavali razni programi. Kako kazivač navodi, na probe su dolazili i njihovi prijatelji i pratitelji benda, koji su svojim sugestijama sudjelovali u stvaranju pjesama, a neke od proba rezultirale su demosnimkom snimljenom na *kazetar* ukupnog trajanja 44 minute i iznimno loše kvalitete koja se i danas može pronaći na *YouTubeu*.

Najpoznatija pjesma *Time Errora, Mario taxi*, govori o osebujnom djelatniku pazinskog komunalnog poduzeća. Pjesma i danas nosi epitet pazinske *punk*-himne i nezaobilazna je na repertoaru mladih *punk*-bendova u gradu.

Prema našim kazivačima, upravo je član grupe *Time Error* bio prva osoba u Pazinu s frizurom *irokeza* u više boja i s licem probijenim zihericom čime je oponašao svoje *punk*-idole. Drugi članovi benda kao i njihovi pratitelji nosili su zakrpani *jeans* i majice koje bi prethodno obojali u veš mašini. Zimi bi nosili radničke cipele, a pazinski pankeri bili su poznati po tome da su ljeti nosili papuče koje je nekad proizvodilo *Borovo* tzv. *zepe* ili kako ih je jedan kazivač nazvao papuče *tipo nona*, po čemu su i danas u kolektivnoj memoriji ostali upamćeni.[19]

U Pazinu 1980-ih ne možemo govoriti o *punk*-pokretu koji teži rušenju sustava, već o pankerima koji surađuju s njime ne bi li dobili prostore za stvaranje i izražavanje putem drugačijih, urbanih i žestokih pjesama, koji prkose autoritetima (školi, roditeljima ili vojsci) i koji šokiraju okolinu svojim modnim izričajem, frizurama ili bušenjem lica pa time, kao i većina mladih, žele skrenuti pažnju na sebe, no ipak na žešći, drugačiji i do tada u Pazinu neviđeni način.

12 Intervju R. S., kolovoz 2022. Prema riječima kazivača, naziv benda preuzet je iz reklame za *Latoflex* ležaj.
13 Intervju D. G., kolovoz 2022.
14 Intervjui R. S. i D. G., kolovoz 2022. Prema riječima kazivača, jedan od izvora džeparca bilo je sviranje u pazinskoj *Limenoj glazbi* koja je često nastupala i na sprovodima.
15 Vidi, 14.

16 Zgrada u središtu grada, sagrađena 1929. godine, bila je dio kompleksa Poljoprivredne zadruge. Kasnije je u toj zgradi smještena kinodvorana, a danas trgovina *Bipa*.
17 Intervju D. G., lipanj 2022.
18 *Savez komunističke omladine Jugoslavije.*
19 Intervju R. J., lipanj 2022.

JEDINI LEŽAJ PRIZNAT KAO LIJEK, PREVENTIVA ZA ZDRAVE A POMOĆ BOLESNIMA

Mi smo bili neki valić pred novim valom.
Nismo bili pankeri, ali sad kad malo razmišljam o angažiranosti naših tekstova, bili smo sigurno jedan (pred)novovalni angažirani bend.
(D. G.)

IME:
Pa do imena je došlo tako da... Ta priča je slična s grupom „Procol Harum“ koji su jedan dan šetali tražeći, razmišljajući kako da daju ime svom bendu pa su našli jednu konzervu, gore je pisalo „Proko Harum – hrana za mačke“. Nešto slično se desilo i nama, mi smo tražeći ime isto, ne znam baš tko, na jednoj kutiji šibica pronašli „Jedini ležaj priznat kao lijek, preventiva za zdrave i pomoć bolesnima“, reklama je bila za „Latoflex ležaj“. I na kraju smo ostali taj „Jedini ležaj“, ča je bilo ono sadržano sve u njemu, ima neke tajanstvenosti, zašto baš Jedini, zašto baš ležaj, tako, dobro ime je bilo, ne.
(D. G.)

VRIJEME NASTANKA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1979. – 1982.

ČLANOVI: Rajko Ardalić (vokal), Mirko Gortan (solo gitara, vokal), Radenko Sloković (gitara, vokal), Dragan Gortan (bas gitara, vokal), Damir Sloković (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- tekstovi angažirani i zanimljivi, ispred svog vremena a glazba inspirirana *rock*-klasicima *The Doorsa*, *Rolling Stonesa*...
- u pjesmi *Demografski problem* komentiraju aktualnu situaciju na Kosovu, pjesma *Putokaz* reagira na usmjereno obrazovanje koje je tada uvedeno u srednje škole a *Tužno popodne* bila je posljednja pjesma benda iz vremena kada je situacija na Kosovu već značajno nagovieštala blisku budućnost

NASTUPI i USPJESI:

- Nekoliko puta nastupali u skladištu Ferenčić *Pašarete* na Starom Pazinu povodom dočeka Nove godine
- Neki članovi benda 1982. godine nastupali su na prvom *rock*-koncertu u, kako je bilo navedeno na plakatu, *mileniju postojanja Pazina* u dvorištu Kaštela
- 1982. godine – posljednji nastup benda večer prije otvaranja disko-kluba u Spomen domu sjedinjenja i slobode, sviraju svoj repertoar

1

Ja se domišljan tog dana kad smo, dakle, donesli smo bubnjeve, odabrali smo ime i onda kad je gore sve, situacija u klubu završila, kad se zatvorilo, smo izašli van i onda smo hodili po Buraju nas pet i onda su bile magle u Pazinu, zbilja ono, reza si maglu do trga. Mi smo hodili do trga, jedan kraj drugoga nas pet i onda san osjeti prvi put u životu: „Je, tako to izgleda kad imaš bend.“
(R. S.)

2

3

1 *Jedini ležaj*, oko 1980., MGP D 70/2022, privatna zbirka: Radenko Sloković
2 *Jedini ležaj*, oko 1980., MGP D 71/2022, privatna zbirka: Radenko Sloković
3 *Jedini ležaj*, oko 1980., MGP D 69/2022, privatna zbirka: Radenko Sloković

CEZAROVA LEGIJA

Uz *Jedini ležaj*, jedan od prvih pazinskih rock bandova

VRIJEME NASTANKA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1982. – 1984.
IME: najdraže piće – *Cezar* (vinjak)

ČLANOVI: Darko Gržetić *Gljiva* (vokal, gitara), Damir Matijašić (gitara, prateći vokal), Nevio Bujić (saksofon, prateći vokal), Boris Demark (bas gitara), Josip Daus (bubnjevi)

PJESME I DISKOGRAFIJA: Svirali su obrade pjesama *Azre*, *Riblje čorbe*, *Atomskog skloništa*, *Boba Dylana*, ...

NASTUPI I USPJESI:
- prvi nastup održali 1982. na *Gitarijadi* u Rijeci
- na koncertu u sklopu manifestacije *Pazinske ljetne kulturne večeri* koja je održana u ljeto 1982. u dvorištu pazinskog Kaštela, svirali su i neki od članova *Cezarove legije*

1

2

1 Nastup *Cezarove legije*, 1983., MGP D 64/2022, privatna zbirka: Damir Matijašić

2 Nastup *Cezarove legije* u srednjoj školi u Pazinu, 1983., MGP D 63/2022, privatna zbirka: Damir Matijašić

HARD TIME BAND

1

2

VRIJEME NASTANKA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1984. – 1986.

ČLANOVI: Boris Demark (vokal, gitara), Damir Matijašić (gitara, vokal), Bruno Subiotto (vokal, bas gitara), Ivica Kovačević (bubnjevi)

PJESME I DISKOGRAFIJA:
zajedno sa bendovima *KUD Idijoti*, *Castel* i *Šumski pjevači Gortanove uvale* u Kopru snimili kompilacijski album *Istarski rock*

1 Nastup *Hard time banda* u dvorani *Mirna* u Pazinu, oko 1985., privatna zbirka: Boris Demark

2 Posljednji nastup *Hard time banda* iza pazinske Osnovne škole, 7. rujna 1986., privatna zbirka: Boris Demark

GLAD

urbana legenda o bendu i članovima benda, kojeg nitko nikada nije vidio ni čuo, kaže da im je najpoznatija pjesma *Već odavno nismo jeli*

TIME ERROR

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1985. – 1990.

IME:

Znan da je onda to bilo „Bljak bljak“. To je vuklo korijene iz „Alan Forda“. Jer je i „Alan Ford“ bija tu cijelo vrijeme s nama i tako. To „Bljak bljak“ je bilo onako neslužbeno ime, to je bilo dosta, onako, neozbiljno čak i za punkere pa smo gambijali ime. (...)

(R. J.)

(...) Ajmo mi to mijenjat pa smo onda imali ekstremniji dio ekipe koji je onda: „Ajmo se zvat Terror.“ Ovaj umjereniji dio ekipe – to je jako lijepo, ali to neće dobro proć. Ajmo opet kompromis, ajmo „T – Error“. Domišljato. Šta bi ti to bilo? Pa „Time Error“, kao vremenska greška. A mi ćemo se zvat „Terror“, ko god nas pita, mi smo „Terror“. A oni kad nas budu pitali, mi smo „T-error“, vremenska greška, samo na engleskom.

(D. G.)

ČLANOVI: Dinko Gubić (vokal), Gordon Gubić (gitara), Renco Jurić *Periklo* (bubnjevi, kasnije ga mijenja Lari Prpić), povremeno su se bendu priključivali Saša Lončar i Vili Jašić

Nekad smo u 3 svirali, nekad u 7, nekome je crklo pojačalo, taj je ispa iz benda.

(R. J.)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- snimili 5, 6 autorskih pjesmama i pjevnije modele poznatih pjesama jer nedostatak financija nije dopuštao ozbiljniju produkciju
- svaki je član imao i svoje autorske pjesme koje bend nije uvježbao ili koje su se kasnije izvodile u drugim bendovima
- što se zvuka tiče, bili su podijeljeni unutar benda, ali prilagodljivi – definiraju se kao kombinacija čistog *punka* s *heavy*-metalom, *hard-rockom* i *blues*-om

NASTUPI i USPJESI:

- oko 1985. godine nastupali su u zgradi *Mirne* kao predgrupa sastavu *Gustaf i njegovi dobri duhovi*
- nastupali su na *Festivalu mladih*, raznim priredbama po gradu, susretima mladih iza kina u Pazinu, prilikom obilježavanja *Dana Saveza komunističke omladine Jugoslavije* u pazinskom Spomen domu, na *Gitarijadi* u Rijeci... a sve s ciljem da predstave svoj rad budući da su većinom vježbali u gradskim prostorima

Uskoro u Opatiji

OPEN–AIR ROCK SPEKTAKL

Velika rock fešta očekuje nas 13. lipnja na opatijskoj Ljetnoj pozornici. Upravo u vrijeme motociklističkih utrka na Grobniku, tamo će se održati spektakularni rock show, o čemu govori i ime same fešte – OPEN–AIR ROCK SPEKTAKL.

Bit će to desetsatni program, s početkom u 18 sati, koji će potrajati do kasno u noć, odnosno do rano ujutro.

Za sada je potvrđeno učešće riječkih grupa ARRIVAL, DR STEEL, GRAD, GRČ i FIT, potom ELEKTRIČNI ORGAZAM, TONNY MONTANO i TUNEL iz Beograda, CRNA UDOVICA iz Dubrovnika, OSMI PUTNIK iz Splita, i ANGEL DUST, njemačkog speed metal sastava iz Dortmunda.

Naravno, to nije konačan spisak, a o svemu ćemo vas podrobnije informirati u idućem broju.

Gitarijada '87

Evo rezultata!

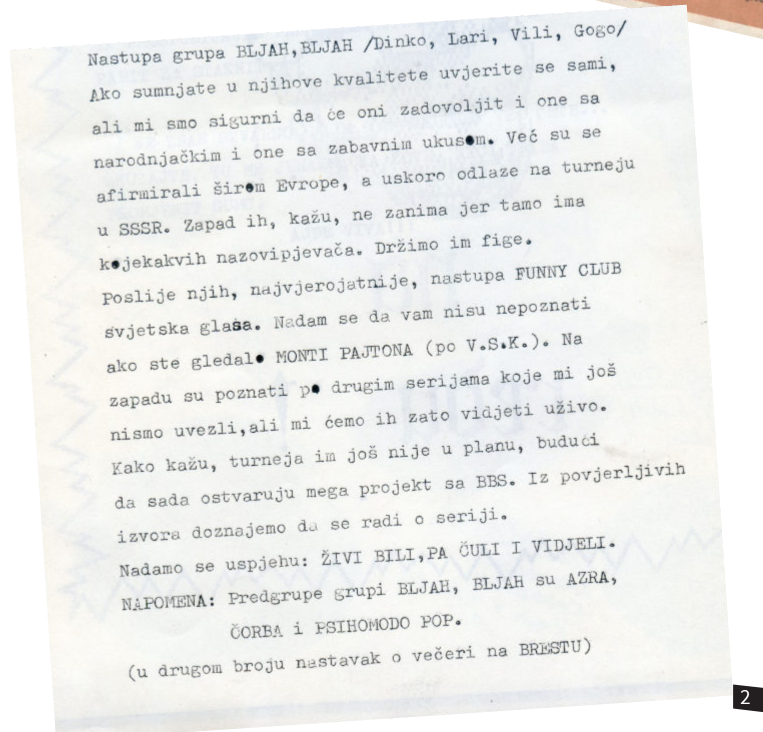
	Punti	Mjesto
TRANSMISIJA – Rijeka	76	1
SIKTERS – Rijeka	74	2
TUNG FANG BINGUAN – Rijeka	73	3
ALTER EGO – Rijeka	71	4
PENTAGRAM – Rijeka	67	5
SVEMIRSKA MAGLA – Rijeka	65	6
ANN BOLEYN – Rijeka	58	7
SUMRAK IDEJA – Pula	56	8–9
EN FACE – Rijeka	56	8–9
ZIPP BAND – Rijeka	51	10
SQUATTERS – Rijeka	50	11
ŠVEJK – Rijeka	49	12
MUSIC SALVE – Pula	46	13–14
ČUDNA SPIKA – Pula	46	13–14
COSTA – Rijeka	44	15
KRDO SLONOVA PLEŠE – Opatija	40	16
ALAN FORD – Rijeka	36	17
DEVASTATION – Pula	35	18
ANĐELI PERCEPCIJE – Rovinj	33	19
IVAN MINOVILOVIĆ, Klub stud. Istre, Zagreb	31	20
PANIKA – Crikvenica	25	21
ULILČNI DŽUBOKS – Pula	23	22
THE SWINDLE – Pula	21	23
TIME ERROR – Pazin	11	24

DO SLUŠANJA

Rock ploča u izdanju OK SSOH Rijeka

U izdanju OK SSOH Rijeka, eto, izađe LP ploča Omladinskog zbora Putokazi. Pošto je ovaj posao gotov sve financijske i organizacijske snage se bacaju na drugi projekt. To je sada ploča s rock glazbom, a glavni junaci su riječke rock grupe. Tko će definitivno (jer o ovoj stvari se dugo priča, a ništa stvarno ne zna) biti na ploči, zasad je prerano govoriti jer je priroda rada na ovakvoj stvari takva: Puno je važnije reći da je novac spreman, prozvođač ploča obaviješten a mladi glazbenici uzbuđeni zbog skorašnjeg događaja. Ovi reci su tu samo kao najtočnija službena informacija, a na vama je da ovu ploču sačekate u vašoj prodavaonici ploča. Do slušanja!

1

Nastupa grupa BLJAH,BLJAH /Dinko, Lari, Vili, Gogo/
Ako sumnjate u njihove kvalitete uvjerite se sami,
ali mi smo sigurni da će oni zadovoljit i one sa
narodnjačkim i one sa zabavnim ukusom. Već su se
afirmirali širom Evrope, a uskoro odlaze na turneju
u SSSR. Zapad ih, kažu, ne zanima jer tamo ima
kojekakvih nazovipjevača. Držimo im fige.
Poslije njih, najvjerojatnije, nastupa FUNNY CLUB
svjetska glaša. Nadam se da vam nisu nepoznati
ako ste gledali MONTI PAJTONA (po V.S.K.). Na
zapadu su poznati po drugim serijama koje mi još
nismo uvezli,ali mi ćemo ih zato vidjeti uživo.
Kako kažu, turneja im još nije u planu, budući
da sada ostvaruju mega projekt sa BBS. Iz povjerljivih
izvora doznajemo da se radi o seriji.
Nadamo se uspjehu: ŽIVI BILI,PA ČULI I VIDJELI.
NAPOMENA: Predgrupe grupi BLJAH, BLJAH su AZRA,
ČORBA i PSIHOMODO POP.
(u drugom broju nastavak o večeri na BRESTU)

2

1 *Gitarijada '87 / Evo rezultata!*, Magazin *Val*, broj 231, 22.5.1987., MGP D 8/2022

2 Najava nastupa grupe *Bljah Bljah* na Maršu na Učku 1989. godine, *Bilten br. 1.*, 1989., str. 14., privatna zbirka: Manuela Hrvatin

DRUGI VAL ILI 1990-TE

Time Error prestao je postojati oko 1990. godine kada je članove benda dočekao odlazak u vojsku, na fakultet ili na radno mjesto i, kako to inače biva, bilo je sve manje slobodnog vremena za sastajanje i sviranje. Nakon njih, u prvim godinama 1990-ih stasala je nova generacija pazinskih pankera koji su svrstani u tzv. drugi val punka u Pazinu[20]. U to vrijeme nije se slušao samo *punk* pa je utjecaj *metal*-glazbe vidljiv u izričaju bendova *Violent dead* i *O.S.A.* Iz ovog razdoblja možemo izdvojiti bendove *GM Experience* koji je nastupao na drugom *Monteparadiso festivalu* u Puli 1993. godine i *My life my dreams*, čiji su se članovi poistovjećivali s određenim aspektima *straight edge*[21] scene. U tom su razdoblju često pojedini članovi bili angažirani u više bendova, bendovi su nastupali najčešće po Istri, s autorskim pjesmama i obradama tadašnjih najslušanijih *punk*-pjesama. Osim snalaženja s prostorima za probe i nastupe u Pazinu, živa je bila i suradnja pazinskih pankera s onima iz Poreča. Tako su pojedini bendovi iz Pazina probe i svirke održavali u stanovitoj *Č.K.Z.K.* ili *Čoletovoj konobi za koncerte* u Poreču.[22]

Najveći *uspjeh* ovog razdoblja ostvario je sastav *Rebecca* koji je započeo kao *drum'n'bass* varijanta. Snimili su album naslova *37,2 ºC* s jedanaest autorskih pjesama u studiju u Puli te su odradili turneju povodom izdavanja albuma na kojoj su nastupali zajedno s *KUD Idijotima* u Ljubljani, a nastupali su i na riječkoj *Gitarijadi* 1993. te na *Đoserovom memorijalu* u Puli.[23]

Osim spomenutih, *punk*-bendovi koji u to vrijeme nastaju u Pazinu bili su i *The Shavings*, *Bibita orgazam*, *Prf'am all*, *TNN* (*Tito Nehru Naser*), *Dijagnoza B.P.* i *Delirium tremens*. Raspadom posljednjeg, *Delirium tremensa*, nastala su dva vrlo značajna benda za pazinsku scenu – *Greenfly* i *Vokal u gipsu*.

Greenfly je *melodic punk*/*crossover*[24] bend koji je doživio više izmjena u sastavu, no do danas su u njemu ostala dvojica njegovih osnivača, Dalibor Jakovčić i Dino Miletić. Riječ je o bendu koji je svoj prvi nastup imao u travnju 1994. godine u riječkom *Palachu* i uz nekoliko pauzi djeluje i danas, što ga čini najdugovječnijim bendom pazinske alternativne scene s nebrojeno mnogo održanih koncerata u Pazinu, diljem Istre, Slovenije, ...[25] Neke njihove pjesme također su dio repertoara mlađih pazinskih *punk*-bendova, što će reći da je i *Greenfly* ostavio snažan trag u kratkoj povijesti pazinske *punk*-scene.

Vokal u gipsu je *punk-rock* sastav iz Pazina koji je ostvario najzapaženiji nacionalni uspjeh od svih pazinskih alternativnih bendova. Neslužbeno se sastaju 1993., a službeno postoje od 1994. godine. Godinu dana kasnije pobjeđuju na *Art&Music Festivalu*[26] u Puli te službeno zauzimaju drugo mjesto[27] na *Ri Rock Festivalu* u Rijeci.

20 *Pazinska scena – danas*, izvor: http://www.terapija.net/portret.asp?id=1930, pristupljeno: 20. travnja 2022.

21 *Straight edge*, izvor: http://www.zarez.hr/clanci/straight-edge, pristupljeno: 18. srpnja 2022.
Straight edte (*sXe*, *XXX* ili *X*) je supkultura punk-kulture čiji se članovi/pratitelji odriču korištenja alkohola, nikotina i lakih droga; za neke, sXe znači i odricanje od spolnih odnosa, priklanjanje vegetarijanstvu ili veganstvu, nekorištenje kofeina kao i lijekova.

22 Intervju V. M., lipanj 2022.

23 Intervju N. K., kolovoz 2022.

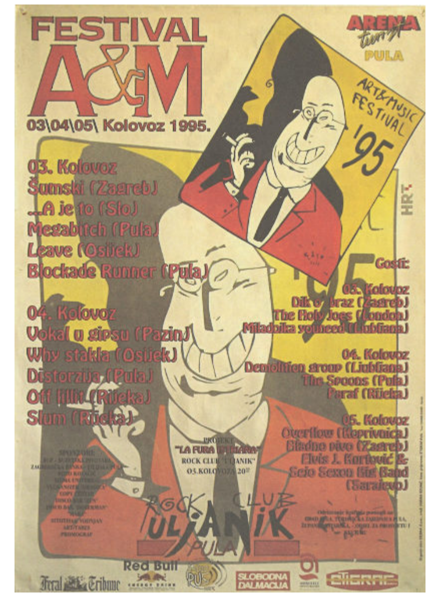
24 Loris ŽIC IVANČIĆ, *Crossover glazba* (diplomski rad), Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija, Zagreb, 2018., str. 8, izvor: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:891251, pristupljeno: 4. prosinca 2022. *Crossover* je pojam u glazbi za glazbena djela ili izvođače koji se oslanjaju na različite tipove publike, prate različite glazbene stilove ili žanrove.

25 Intervju D. M. i D. J., srpanj 2022.

Ta ratna 1995. godina njima je osim navedenih pobjeda, donijela i turneju po Italiji (Firenza, Bologna, Rim i Napulj), pojavljuju se uskoro i na nacionalnim top ljestvicama tadašnjeg *Hit Depoa*[28] te snimaju spotove za singlove *Buraj* i *Sanjam u bojama*.[29] Bend aktivno nastupa po klubovima diljem zemlje i po susjednoj Sloveniji, a prestaju s nastupima 1998. godine. Kao i kod većine pazinskih bendova, došlo je vrijeme odlazaka u vojsku, na posao, fakultet ili osnivanja obitelji i bend se polako gasi. Iako će danas dio pazinskih pankera reći da Vokal uopće nije *punk*, već da se radi o *mainstreamu*, drugi će za njih reći da su bili *Liga prvaka* u odnosu na druge bendove u Pazinu, no činjenica je da u kolektivnoj memoriji ne samo Pazinjana i ne samo ljudi koji slušaju *punk*, njihova pjesma *Buraj* zauzima posebno mjesto.

Sredinom 1990-ih u Pazinu djeluje bend *Ludi k'o bikovi* ili skraćeno *LKB*. Nisu imali autorskih pjesama, već su izvodili obrade stranih, domaćih i pazinskih bendova. Do danas su ostali upamćeni po neredu te razbijanju instrumenata i opreme kada bi nastupali, a nastupe su imali diljem Istre.
Kroz ovaj bend prošao je veći broj pazinskih pankera, bez obzira na njihovo umijeće sviranja. U drugoj polovici 1990-ih javlja se i bend *Tuberite's* koji je u vlastitoj produkciji izdao dva albuma – *Kumpiri su proklicali 1* i *Kumpiri su proklicali 2*.[30]

Godine 1998. nastaje *Sida,* bend koji je najviše utjecao na generacije koje su uslijedile i na neki način usmjerio daljnja strujanja u pazinskoj *punk* i alternativnoj sceni. Početke benda valja tražiti u neformalnim druženjima trojice prijatelja - Senada Ramakića koji je bio autor tekstova, Ivana Kovačića *Kove* na bubnjevima i pok. Darjana Dorčića *Zika* koji je tekstove uglazbio na gitari. Prva snimka *Side*, koju nažalost nismo uspjeli locirati i preslušati, nastala je baš iz jednog od takvih druženja, a bila je snimljena na *kazetar*. No *Sida* tada nije zvučala kao *punk*-bend, već je glazba bila sličnija *rapu.* [31] Iako je kratko bio u bendu, autor većine tekstova *Side* je Senad Ramakić, koji je i nakon izlaska iz benda nastavio pisati

Plakat *Art&Music Festivala*, kolovoz 1995., preuzeto iz: *Ajme&Majko: Art&Music Festival 1993-2013.*, ur. Ante PERKOVIĆ, Pula, 2013., str. 167.

26 *Ajme&Majko: Art&Music Festival 1993-2013.*, ur. Ante PERKOVIĆ, Udruga za razvoj kulture i civilnog društva „Art&Music", Pula, 2013. *Art&Music Festival*, zamišljen kao glazbeno-umjetnička manifestacija, održavao se u Puli od 1993. godine. Glazbeni program festivala sastojao se od gostovanja poznatih i natjecanja neafirmiranih alternativnih bendova iz Hrvatske i Slovenije. Žiri je od ukupnog broja prijavljenih odabrao najbolji bend čija je nagrada bila izrada autorskih studijskih snimaka a osim žirija, glasovala je i publika. Umjetnički dio programa sastojao se od izložbi, radionica i sl.

27 Intervju I. V., lipanj 2022. Prema riječima kazivača, pobjednicima *Ri Rock Festivala* 1995. godine proglašen je bend iz Splita koji nije imao dovoljno financijskih sredstava za povratak kući pa im je zato dodijeljeno prvo mjesto koje je donosilo i novčanu nagradu.

28 *Ukinut Hit Depo, nema više strane glazbe na HTV-u*, izvor: https://www.index.hr/magazin/clanak/ukinut-hit-depo-nema-vise-strane-glazbe-na-htvu/178844.aspx, pristupljeno: 11. rujna 2022. Glazbena emisija *Hit Depo* emitirana je na Hrvatskoj radioteleviziji od 1989. do 2003. godine.

29 Vidi, 26.

30 Intervju I. R., listopad 2022.

31 Intervju S. R., srpanj 2022.

pjesme za bend i podupirati njihov rad. Danas su *Sida* braća Matko i Nikša Peroš te Siniša Čutura *Siko*, a kroz bend je prošao veći broj ljudi. Pjesme Side poput *Murjak*, *Svjetski šampion* i *Pazinski pankeri* danas u Pazinu imaju status *punk*-himni i opjevavane su od strane mlađih bendova.

Član Side Darjan Dorčić *Ziko*, Zvjezdan Boljunčić *Boljuni*[32] i Florijan Martinčić *Frupi* smrtno su stradali u prometnoj nesreći u Pazinu 19. ožujka 2002. godine. Taj je nesretni događaj ostao urezan u kolektivnoj memoriji Pazinjana, a svakako je obilježio jednu generaciju pazinskih pankera.

Rane 1990-te donijele su Pazinu veliki broj novih (*punk*) bendova različitih stilova od kojih je *Rebecca* ostvarila najveći uspjeh. Sredina i druga polovica desetljeća u znaku je *Vokala u gipsu*, dok je kraj 1990-ih donio početak jedne nove ere koja započinje bendom *Sida* čijim se je zvukom, koji je na tragu *melodic punka,* vodila većina bendova u 2000-ima, ali i oni današnji, što puno govori o njihovom utjecaju. Važno je spomenuti da je i Domovinski rat, iako nije bilo ratnih razaranja u Istri, također na određeni način utjecao na ovu generaciju pazinskih pankera. Naime, odlaskom velikog broja odraslih muškaraca na ratište, mladi dobivaju više slobode i manje roditeljskog nadzora, ranije se i češće susreću s konzumacijom alkohola i droga, a naši kazivači slažu se oko konstatacije da su upravo 1990-e period kada teže droge prodiru u Pazin. Nadalje, 1990-ih dolazi do promjene političkog sustava i društvenog uređenja, a u Pazinu do znatnog smanjivanja radnih mjesta gašenjem tvornica. Sve navedeno utječe na mlade koji u takvim uvjetima odrastaju, a i tekstovi pjesama počinju se baviti upravo ovim temama.

Fotografija postava izložbe *PAZI(N), PUNK!*, autor fotografije: Marko Cerovac. Električnu gitaru za potrebe izložbe ustupio je Ivica Vretenar, član benda *Vokal u gipsu*, s kojom je nastupao u bendu.

32 Zvjezdan Boljunčić bio je član neformalnog kvartovskog benda *Tutleki*. Intervju D. B., srpanj 2022.

REBECCA

„Rebecca" je interesantan projekt bi jer je ona započela ko drum'n'bass varijanta, mi smo svirali bubanj i bas (...), cjelokupni album „Rebecce" je najprije napravljen u drum'n'bass varijanti, bez vokala i bez gitare.

(N. K.)

A dobro, tamo je bilo svega. U osnovi je to punk, bilo je unutra i nekega crossovera (...) i onda se to dosta osjeti unutra u izričaju našemu koji je bi, koliko se ja sjećan, dosta jedinstven na prostoru čak i bivše Juge. Možda „Why stakla" je bi bend, ja ne znan otkud su bili, mislin iz Osijeka ili tako nešto. I nešto slično je „Regoč" iz Rijeke. (...) Malo je bendova sviralo tako nešto.

(N. K.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: rane 1990-e

ČLANOVI: Bruno Subiotto *Brunetto* (vokal, harmonika), Saša Lončar *Pepo* (gitara), Vili Jašić (bas gitara, vokal), Neven Kranjčić *Kire* (bubnjevi)

Ja i Vili smo bili tu, mi smo napravili, snimili ga, poslali smo bubanj i bas u Zagreb, u Zagrebu je on (Saša Lončar) to presluša, nasnimi je gitaru na to, s gitarom i s bubnjem i basom posla u Ljubljanu di je Brunetto napravi tekstove i pjevanje i nalijepi na to.

(N. K.)

Dok su snimali album imali su „febru" – zato su albumu dali ime *37,2°C*

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- izdan jedan album naziva *37,2°C* s 11 pjesama
- autor tekstova Bruno Subiotto koji je po svojim uvjerenjima bio vegetarijanac i pripadnik Hare Khrisne i to se u većini tekstova može čuti
- *Punk is not dead* je po njihovom mišljenju najpamtljivija pjesma

NASTUPI i USPJESI:

- turneja povodom izdanja albuma na kojoj su svirali zajedno s *KUD Idijotima* u Ljubljani, bendom *Kaos* u Ilirskoj Bistrici i unutar godine dana odsvirali 10-ak koncerata
- riječka *Gitarijada* 1993. godine, gitarijada na *Đoserovom memorijalu* u Puli

DIJAGNOZA B. P.

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: sredina 1990-ih godina

IME: Bend najprije nosi ime *DIJAGNOZA*, a nakon odlaska Tomislava Prelca (kojeg na bubnjevima mijenja Ronald Gubić), nastavljaju svirati kao *DIJAGNOZA B. P.* (bez Prelca).

ČLANOVI: Alberto Horvat (vokal, bas gitara), Valter Milohanić (gitara), Tomislav Prelac (bubnjevi, kasnije Ronald Gubić)

PJESME i DISKOGRAFIJA:
11 pjesama *Dijagnoze B. P.* dostupno na *Youtubeu*

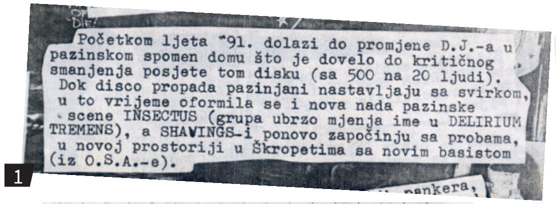
NASTUPI i USPJESI:
nastupali u disku *Imperium*, *Giovanni*, boćalištu, u Žminju, Puli...

1

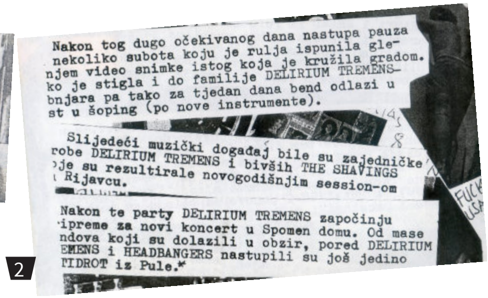
1 *Dijagnoza B. P.*, nastup u *Giovanniju*, 1996., preuzeto sa *Facebook* profila Alberto Lola Horvat

DELIRIUM TREMENS

Početkom ljeta '91. dolazi do promjene D.J.-a u pazinskom spomen domu što je dovelo do kritičnog smanjenja posjete tom disku (sa 500 na 20 ljudi). Dok disco propada pazinjani nastavljaju sa svirkom, u to vrijeme oformila se i nova nada pazinske scene INSECTUS (grupa ubrzo mjenja ime u DELIRIUM TREMENS), a SHAVINGS-i ponovo započinju sa probama, u novoj prostoriji u Škropetima sa novim basistom (iz O.S.A.-e).

1

Nakon tog dugo očekivanog dana nastupa pauza nekoliko subota koju je rulja ispunila gle- njem video snimke istog koja je kružila gradom. ko je stigla i do familije DELIRIUM TREMENS- bnjara pa tako za tjedan dana bend odlazi u st u šoping (po nove instrumente).

Slijedeći muzički događaj bile su zajedničke robe DELIRIUM TREMENS i bivših THE SHAVINGS oje su rezultirale novogodišnjim session-om Rijavcu.

Nakon te party DELIRIUM TREMENS započinju ipreme za novi koncert u Spomen domu. Od mase ndova koji su dolazili u obzir, pored DELIRIUM EMENS i HEADBANGERS nastupili su još jedino TIDROT iz Pule.*

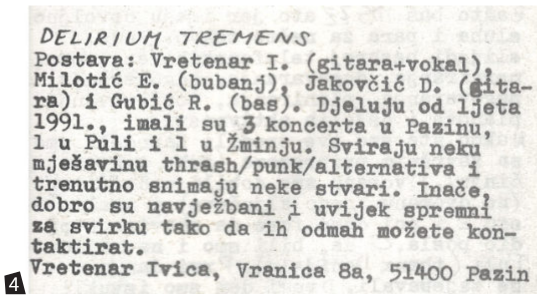
2

DELIRIUM TREMENS su se oformili na pepelu INSECTUS i u prvoj postavi su svirali od 10. mjeseca '91. Sredinom četvrtog mjeseca promijenili su basistu Vilima (sada u PRFAM ALL), tako da trenutno postava izgleda ovako: Jakovčić (gitara-solo), Roni (bas), Milka (bubnjevi) i Vretenar (gitara & vokal). Kako sami kažu, sada sviraju thrash-alternativu. Koncertirali su u Puli i Pazinu, nakon čega nisu više nastupali, jer trenutno rade novi materijal. Ako želite podrobnosti saznati od njih samih, pišite na adresu: Ivica Vretenar, Vranica bb, 51400 Pazin.

DELIRIUM TREMENS

3

DELIRIUM TREMENS
Postava: Vretenar I. (gitara+vokal), Milotić E. (bubanj), Jakovčić D. (gitara) i Gubić R. (bas). Djeluju od ljeta 1991., imali su 3 koncerta u Pazinu, 1 u Puli i 1 u Žminju. Sviraju neku mješavinu thrash/punk/alternativa i trenutno snimaju neke stvari. Inače, dobro su navježbani i uvijek spremni za svirku tako da ih odmah možete kontaktirat.
Vretenar Ivica, Vranica 8a, 51400 Pazin

4

Ja san prvi koncert ima s bendom koji se zva „Delirium tremens". Svirali smo uglavnom po Istri (...) i onda negdje 1993. smo se razišli. Nakon toga krajem 1993. sam ja osnova „Greenfly" – ja, Dino i Ivica Lađarević na basu, a ostatak „Delirium tremensa" su na kraju osnovali „Vokal u gipsu". Znači, ta tri člana s kojima sam zajedno svirao, plus Nenad Pajca i Kristian Vrbica. Tako da, evo... Od jednog, lošijeg benda, nastala su dva malo bolja.
(D. J.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1991. – 1993.

ČLANOVI: Ivica Vretenar *Veti* (vokal, gitara), Dalibor Jakovčić (gitara), Vilim Bertoša (bas gitara, kasnije Ronald Gubić), Elvis Milotić *Milka* (bubnjevi)

NASTUPI i USPJESI:
u dvije godine postojanja održali nekoliko koncerata

1 *Pazinska rock-scena*, detalj preuzet iz fanzina *Make a change*, br. 1., 1992., str. 2. privatna zbirka: Vedran Močibob

2 *Pazinska rock-scena*, detalj preuzet iz fanzina *Make a change*, br. 1., 1992., str. 3. privatna zbirka: Vedran Močibob

3 *Pazinska rock-scena*, detalj preuzet iz fanzina *Make a change*, br. 1., 1992., str. 7. privatna zbirka: Vedran Močibob

4 *Delirium tremens*, detalj preuzet iz fanzina *Make a change*, br. 2., jesen 1992., privatna zbirka: Vedran Močibob

O.S.A.

VRIJEME NASTANKA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1992. – 1993.

IME:

To ti je bio je neki heavy-metal bend, „W.A.S.P." se je zvao. I onda smo uzeli kao osa, jer wasp je osa na engleskom i onda ta kratica nam je značila Opstat će Samo Anarhija (OSA).

(V. M.)

ČLANOVI: Vedran Močibob (vokal, bas gitara), Siniša Družeta (gitara), Ljuban Rajić (bubnjevi), povremeno Loris Prenc i Ana Fornažar (vokal) te Vilim Bertoša (bas gitara)

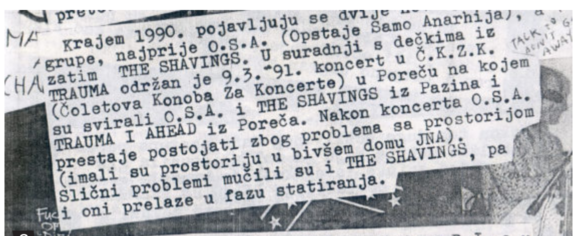
Probe su održavali u Poreču (u takozvanoj *Čoletovoj konobi za koncerte*), a od 1993. u podrumskim prostorijama Spomen doma.

1

2

Krajem 1990. pojavljuju se dvije grupe, najprije O.S.A. (Opstaje Samo Anarhija), a zatim THE SHAVINGS. U suradnji s dečkima iz TRAUMA održan je 9.3.'91. koncert u Č.K.Z.K. (Čoletova Konoba Za Koncerte) u Poreču na kojem su svirali O.S.A. i THE SHAVINGS iz Pazina i TRAUMA I AHEAD iz Poreča. Nakon koncerta O.S.A. prestaje postojati zbog problema sa prostorijom (imali su prostoriju u bivšem domu JNA). Slični problemi mučili su i THE SHAVINGS, pa i oni prelaze u fazu statiranja.

3

1 Bubnjar benda *O.S.A.* na probi, 9.3.1991., MGP D 36/2022, privatna zbirka: Vedran Močibob

2 Vokal benda *O.S.A.* na probi, 9.3.1991., MGP D 37/2022, privatna zbirka: Vedran Močibob

3 *O.S.A.*, preuzeto iz fanzina *Make a change* br. 1., 1992., privatna zbirka: Vedran Močibob

BIBITA ORGAZAM

1

1 *Bibita orgazam* nastupa u pulskom *Uljaniku*, oko 1993., privatna zbirka: Alberto Horvat

PRF'AM ALL

IME: Naziv benda čine skraćenice riječi *Pazin Rock Forces* (u) *A M* (A-mol) te dodatak *All* po uzoru na pjesmu Metallice *Kill'em All*

ČLANOVI: Nenad Pajca (vokal), Edi Griparić (gitara), Goran Rabar (gitara), Alberto Horvat (gitara), Vedran Močibob (bas gitara), Ljuban Rajić (bubnjevi)

PRF'AM ALL

Mi smo projekt i nastali smo zbog potrebe pazinske rock scene da spustimo zvijezde s neba i rulji približimo punk-rock zvuk. Projekt je bio otvoren svim kvalitetnim i kreativno nadarenim stvaraocima, stoga i bendu sviraju 7 elitnih muzičara: Lj.R., Vilim, Gripa, Pajca, Horvat, Močibob i Rabar. Volimo sve što mladi vole i ne prežemo ni od kakvih poljoprivrednih radova. Bend se odlikuje velikom koncentracijom ideja - članovi grupe slušaju: DEAD KENNEDYS, YOUTH OF TODAY, STIFF LITTLE FINGERS, METALLICA, MISFITS, SEX PISTOLS, BAD RELIGION, NOMEANSNO, CULT, AZRA... '43. je bila naša prijelomna godina, svi članovi bili su antifašisti, samo što su dijelovi benda bili centralistički raspoloženi, ali je prevladala ideja "Bez politike, seksa i nasilja" (!?). "Sve je manje lijepa, sve je manje naša" ime je spota kojeg je HTV naručio od nas. Bend smo koji svira novo i ruši tradicionalna shvaćanja u čemu nam naše okruženje koči napredovanje, sama prostorija u kojoj sviramo ima kamin, bocuniće (z vinon), jedn pršut i dva noža, ča je nedovoljno za članove benda i uzrokuje opće nesuglasice. Dajemo sve od sebe da budemo najbolji i bolji od toga. Poruka publici: Gdje si da si - - moj te kvasi. Manje pucajte i više tucajte. Naš žiro račun je otvoren na Riječkoj banci (007-0531-92). Telefonski broj je 0531-92 (pitaj za 3. ćeliju).

IF YOU WANNA BUY SOME GRASS, DON'T ASK US!
IF YOU WANNA SPEND SOME GRASS, JUST CALL US!

Srdačno vaši!

1

2

1 *Mlade nade pazinske scene*, preuzeto iz fanzina *Make a change*, br. 1., 1992., str. 8., privatna zbirka: Vedran Močibob

2 Članovi benda *Vokal u gipsu*; prvi s lijeva Nenad Pajca na sebi ima majicu benda *PRF'AM ALL*, sredina 1990-ih, preuzeto sa *Facebook* profila Alberto Lola Horvat

VIOLENT DEAD

VIOLENT Dead

Nakon mjenjanja nekoliko bubnjara konačno smo oformili HC bend VIOLENT DEAD (prisilno mrtvi) i to u ovoj postavi:Benazić Brajan - vocal, Milohanić Valter - guitar, Koraca Zdravko - bass, Ćorović Elšef - drums. Djelujemo od početka 4. mjeseca 1992. u Pazinu. Zbog jače svirke bili smo izbačeni iz raznih prostorija (konačno smo se oformili u prostoriji kod Lađarevića koji je isfurao bend Junky JR.). Naša muzika je kreirana by Valter Milohanić koji je ujedno i vođa benda. Za sada smo uspjeli sklepat nekoliko pjesmi, ali ih je sve više. Sviramo isključivo naše pjesme i izbjegavamo prerade, ali se pokoja uvuče. Ne udaljavamo se previše od rifčina, ali sklapamo ih u dobre šeme tako da nas neki čak i slušaju. Probe su nam jača strana, ako se ne slažemo onda jedan drugog složimo itd. U pjesmama obrađujemo teme o životu i smrti, punku i anarhiji, prisiljenosti na umiranje po tuđim pravilima (kao što nam govori i ime). U jednoj pišemo čak i o ženskama, samoubistvima itd. Tekstove isključivo piše vocal Benazić Brajan. Muziku smo svrstali u HC jer ima i punka i metala, ali kad smo ih malo ubrzali ili usporili ispada HC sound. Nastupe planiramo otprilike početkom 6. mjeseca po Istri, uz još par dobrih ili manje dobrih bendova. Koncerti će biti prave fešte pa ako negder vidite plakat sa natpisom VIOLENT DEAD i neke druge bendove pasajte nas vidit.

Odzdrav ! VIOLENT DEAD

1

VIOLENT DEAD

Zagorov bend (osnivač i idejni vođa, a usput i gitarista) postoji od zime 1992. Sviraju pretežno svoje stvari koje se mogu svrstati unutar HC okvira, ali u sadašnjoj fazi podsjećaju i na noise bendove tipa FUGAZI. Osim Zagora tu su i Brajan (vokal), Koraca (bas) i novi bubnjar Gubić R.
Zagor-Milohanić Valter, Drščevka 13/1, 51400 Pazin. Da, još smo zaboravili reć da je bend imao i jedan koncert.

2

1 *Violent dead*, preuzeto iz fanzina *Make a change* br. 1., 1992., privatna zbirka: Vedran Močibob

2 *Violent dead*, preuzeto iz fanzina *Make a change* br. 2., jesen 1992., privatna zbirka: Vedran Močibob

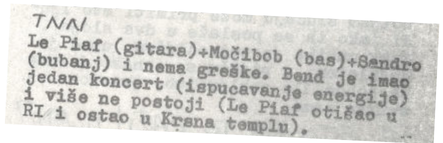
TITO NEHRU NASER

VRIJEME NASTANKA / DJELATNO RAZDOBLJE: tijekom 1992. godine

IME:
To je bio Vilimov, on si je osmislio taj bend. I on je uvijek kad bi nam diktirao te pjesme – kako ćemo svirat, uvijek je bilo: tnn tnn tnn... I onda je zato bilo „TNN“. A sjećam se da smo u Spomen domu jednom sjedili, bio je Goran Rabar koji je rekao da mu je super ime za bend i ako ikad bude imao bend, da bi se zvao Nehru. Onda sam ja rekao zašto samo Nehru, ajmo sva tri kad smo trio, onda smo imali „TNN“, kao Tito Nehru Naser.

(V. M.)

1

TNN
Le Piaf (gitara)+Močibob (bas)+Sandro (bubanj) i nema greške. Bend je imao jedan koncert (ispucavanje energije) i više ne postoji (Le Piaf otišao u RI i ostao u Krsna templu).

2

ČLANOVI: Vilim Bertoša (vokal, gitara), Vedran Močibob (bas gitara), Sandro Subiotto (bubnjevi)

Probe benda održavali tijekom 1992. godine u podrumskim prostorijama Spomen doma.

1 *TNN, proba 9. mjesec 1992.*, 1992., MGP D 33/2022, privatna zbirka: Vedran Močibob

2 *TNN*, preuzeto iz fanzina *Make a change*, br. 2, 1992., privatna zbirka: Vedran Močibob

GM EXPERIENCE

IME:
Kad je bio tu, Honi je Horvata zvao Gojko Mitić, po glumcu koji je glumio u Vinetou-u, jer je bio crn pa ga je podsjećao na njega. I kad je bio Honi tu, mi smo osnovali bend Gojko Mitić experience. Horvat je svirao gitaru u tom bendu, a svirali smo pjesme od tog Honija, od nekih njemačkih njegovih bendova i svirali smo na prvom „Monteparadisu“ u Puli.

(V. M.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1993.

ČLANOVI: Andreas Hoehn *Honi* (vokal), Alberto Horvat (gitara), Vedran Močibob (bas gitara), Ljuban Rajić (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:
svirali i interpretirali pjesme njemačkih bendova, među kojima i Hoehnijevog benda *Pissed Spitzels*

NASTUPI i USPJESI:
nastup 1993. na *Monteparadiso* Festu u Puli

MY LIFE, MY DREAMS

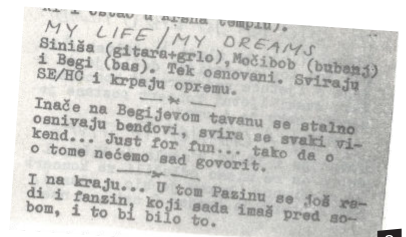

1

2

VRIJEME NASTANKA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1993. – 1994.

Poistovjećivali se sa određenim aspektima sXe scene

- *Straight edge* (sXe, XXX ili X) je supkultura *punk*-kulture čiji se članovi/pratitelji odriču korištenja alkohola, nikotina i lakih droga; za neke, sXe znači i odricanje od spolnih odnosa, priklanjanje vegetarijanstvu ili veganstvu, nekorištenje kofeina kao i lijekova.
- Naziv *straight edge* prisvojen je iz pjesme *hardcore punk*-benda *Minor Threat* iz 1981. godine naziva *Straight Edge.*

MY LIFE / MY DREAMS
Siniša (gitara+grlo),Močibob (bubanj) i Begi (bas). Tek osnovani. Sviraju SE/HC i krpaju opremu.

Inače na Begijevom tavanu se stalno osnivaju bendovi, svira se svaki vikend... Just for fun... tako da o tome nećemo sad govorit.

I na kraju... U tom Pazinu se još radi i fanzin, koji sada imaš pred sobom, i to bi bilo to.

3

STRAIGHTEDGE

ČLANOVI: Siniša Družeta (vokal, gitara), Vedran Močibob (bas gitara), Ljuban Rajić *Ray* (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:
- 1993. godine snimljen demo album s 15 pjesama u prostoru u kojem je bend imao probe
- tekstovi pjesama pozitivni, djelomice politički angažirani
- glazba nastala pod utjecajem *hardcore* scene 1980-ih

1 *My life, my dreams* na probi, 1994., MGP D 34/2022, privatna zbirka: Vedran Močibob

2 *My life, my dreams*, 1995., MGP D 35/2022, privatna zbirka: Vedran Močibob

3 *My life, my dreams*, preuzeto iz fanzina *Make a change*, br. 2, 1992., privatna zbirka: Vedran Močibob

GREENFLY

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE:
1993. – 1996., 2005. – 2007. (2010.), 2013. – 2015., danas

ČLANOVI:

- prva postava (1993.): Dalibor Jakovčić *Dado* (vokal, gitara), Ivica Lađarević (bas gitara), Dino Miletić (bubnjevi)
- druga postava (otprilike 2005.): Dalibor Jakovčić *Dado* (vokal, gitara), Damjan Paro (gitara), Toni Erfdeld (bas gitara), Dino Miletić (bubnjevi)
- treća postava (otprilike 2013.): Dalibor Jakovčić *Dado* (vokal, gitara), Vedran Urović (gitara), Deni Urović (bas gitara), Dino Miletić (bubnjevi)
- četvrta postava (2022.): Dalibor Jakovčić *Dado* (vokal, gitara), Vedran Urović (gitara), Damjan Paro (gitara), Toni Erfdeld (bas gitara), Dino Miletić (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

Melodik nešto, ne znam ni da li je punk.
Ma ovako, možda nekakav crossover. Ima tu punka melodičnog, neke stare stvari su možda i hardcore, ima tu laganijih pjesama, ima utjecaja svega...
(D. J., D. M.)

- u razdoblju od 2006. do 2008. godine snimili dva demoalbuma s ukupno 14 pjesama
- autor tekstova Dalibor Jakovčić
- tekstovi inspirirani gradom, životnim problemima, socijalnom tematikom, ljubavlju... sve osim pjesme *Politički podoban* koja je jedina političke tematike

NASTUPI i USPJESI:

- prvi koncert održali u riječkom *Palachu* u travnju 1994. godine
- svirali aktivno u razdoblju 1993. – 1996. godine po Rijeci i Istri, u Istri tada održali oko 20 koncerata
- 1996. godine nastupili na *Gitarijadi* u klubu *Had* u Rijeci, ali bez većeg uspjeha
- 2005. – 2007. najaktivnije razdoblje djelovanja
- 2011. godine plasirali se u uži izbor pulske *RockTarate,* ali su bili primorani odustati zbog tehničkih poteškoća
- 2013. – 2015. održali brojne koncerte diljem Istre
- 2022. godine, nakon duže pauze, nastupali na koncertu povodom proslave *Rima* u Pazinu

1

2

3

...kroz maglu sjećam se...

GIGS REPORTS(by: Perić)

21.10.'05: KBO!, Tito's Bojs, Greenfly: Max Magnus, Pazin

Ovaj koncert iščekivao se je jako dugo vremena, ali došlo je i do toga i sve je prošlo u odličnom redu. Na koncertu je prisustvovalo oko 400tinjak ljudi (iz cijele Istre, Zg, Ri...) i bila je odlična atmosfera. Prvi su svirali "Greenfly" i njima je to bio prvi koncert u ovoj novoj postavi. Odradili su ga prilično dobro, ali problem je bio to što su oni imali tonsku probu i koncert u jednom, tako da dok su svirali, Kire im je namještavao zvuk, ali na kraju su ipak stigli do nekog ok zvuka. Poslije njih svirali su "Tito's Bojs" koji su sve stvari otprašili bez greške, stvarno su imali odličnu svirku(a jebi-ga, nisu pili ništa ;)). Nakon njih naravno slijede legende iz Kragujevca, bend na kojem su mnoge generacije punkera u Pazinu odrastale... legendarni "KBO!". Svirali su sa svojim novim gitaristom(ja mislim da im je to bio drugi koncert sa njim), i stvarno svirka im je bila prejebena. Na razglasu se je sve dobro čulo pošto je Kire iznajmio još neki dodatni razglas za ovaj koncert tako da je sve bilo super. Pogo i skakanje od početka do kraja koncerta, cijeli "Magnus" pjeva najpoznatije pjesme, Vuja se zajebava sa publikom... super, koncert za 5! Naravno, ima par stvari koje su mi zasmetale, ali nećemo sad o tome. Tko nije bio, zajebo se je!

4

5

1 *Greenfly*, nastup na rukometnom igralištu iza pazinske osnovne škole, 1994., MGP D 43/2022, privatna zbirka: Dean Boljunčić

2 3 *Greenfly*, nastup na *Maršu na Učku*, 2007., MGP D 40/2022, 41/2022, privatna zbirka: Nikola Ardalić

4 *Gigs reports*, preuzeto iz fanzina *Stand up*, 2006., privatna zbirka: Dražen Perić

5 *Greenfly*, nastup na koncertu povodom *Rima* 2022., MGP F 101/2022

VOKAL U GIPSU

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: osnovani 1993., službeno 1994., a aktivno sviraju do 1998. godine

1

IME:
Imali smo probe posvuda po Pazinu, najprije poli mene u garaži, pa smo se premestili poli Pajce u garsonijeru, pa smo šli u podrum od Vrbice, to ti je ispod pekare „Arena“ danas. Dole vlaga, suptropska klima. Onda smo imali zad kina, odnosno tamo di je sad „BIPA“. Sad, tu su bili neki škalini za dole. Kajapić je drža to kino neko vrijeme i sad, on je svaki drugi red stolica bi odvida i da ih skladišti dole. Smo rekli: „Glej, ćemo ti mi pomoć, kad smo tu da ne delaš sam.“ I sad, nosimo mi te stolice zdolon, a škuro je bilo ko u g… i govori Pajo, on je prvi nosi: „Upali to neko j… svitlo ako nećeš da ti je vokal u gipsu.“ Smo rekli: „Glej, tako ćemo se zvat.“

(I. V.)

ČLANOVI BENDA: Nenad Pajca *Pajo* (vokal), Ivica Vretenar *Veti* (gitara), Kristian Vrbica *Vrba* (gitara), Ronald Gubić *Roni* (bas gitara), Elvis Milotić *Milka* (bubnjevi, kasnije Elšef Ćorović *Ćoro*)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- 1994. godine snimljeno osam pjesama na engleskom jeziku za prijavu na *Art&Music Festival*
- 1995. godine nakon pobjede na *Art&Music Festivalu* snimljena pjesma *Buraj*
- nakon pjesme *Buraj* snimljeno još dvanaest pjesama na hrvatskom jeziku od kojih je i pjesma *Sanjam u bojama*
- službeno objavljeno nekoliko pjesama po kompilacijama, a samostalno su izdane pjesme *Buraj* i *Sanjam u bojama*

NASTUPI I USPJESI:

- prva svirka: *Palach* (Rijeka) s bendom *Bambix* (Nizozemska)
- *Art&Music Festival*, Pula, kolovoz/listopad 1995. – pobjednici natjecanja
- *RiRock*, Rijeka – pobjednici natjecanja (mentori *Let3*)
- međunarodna turneja po Italiji – socijalni centri uređeni kao klubovi u Firenci, Bologni, Rimu, Napulju...
- klubovi u Splitu, Zagrebu, Sloveniji...

(o ondašnjoj potencijalnoj budućnosti benda)

Trebalo je potpisivat i za te neke kuće diskografske, imali smo ponude, ali normalno, mi smo zvali krivega. Imaš tamo 10 brojevi, ajmo tega. Bila je Croatia Records, oni da bi to snimili, ali treba tu promijenit ovo, tu promijenit ono. Mi smo rekli no way. Ovo je punk, a ne... Trebali smo zvat Agatića u Dallas, ali Dallas je onda bi jako mala kuća koja je sad najveća na ovim prostorima. I tu je bija taj zaj... Ali forši je to trebalo bit tako...

(I. V.)

mozaik
JOŠ JEDAN »ART & MUSIC« FESTIVAL PRIVEDEN KRAJU
NAJBOLJI SU PAZINCI – »VOKAL U GIPSU«

2

ZAVRŠEN ROCK FESTIVAL ISTRE I KVARNERA U RIJECI

PAZINSKI »VOKAL U GIPSU« – UVJERLJIVI DRUGI

Pobjednici su »No Comment« iz Splita, a »Rebeca« iz Pazina podijelila sedmo mjesto s »Why staklom« iz Osijeka

RIJEKA – U nedjelju je u riječkom CDM clubu »Palach« završen tradicionalni Rock festival Istre i Kvarnera. Pobjednicima »No Comment« iz Splita dodijeljeno je 1111 DEM ili 3999 kuna (lani su bili treći). Drugi su proglašeni »Vokal u gipsu« iz Pazina, koji, usput rečenom, nisu dobili ama baš ništa.

Još jedni Pazinci, grupa »Rebeca«, kojima je pjevač Puljanin Bruneto, bivši vokal »The Spoonsa«, podijelčili su sedmo mjesto s Osječanima, »Why staklom«. Jedini izabrani sastav iz Pule, »Pandora«, nije se pojavio na festivalu.

Program je trajao četri dana: od četvrtka do nedjelje. Prve tri večeri nastupila su 23 sastava iz svih krajeva Hrvatske, tako da bi Rock festival Istre i Kvarnera slobodno mogli nazvati »hrvatskim festivalom neafirmiranih rock sastava«. Zadnji dan održana je finalna večer na kojoj su uz četiri izabrana sastava, nastupili i prošlogodišnji pobjednici: pulski »Sexton« i riječki »7 nedvojbenih«.

Jedini propust u organizaciji bilo je vrijeme trajanja natjecanja, koje se produžilo poslije jedan sat, jer je većina publike odlazila u ponoć kako bi stigla na posljednji bus.

P. G.

3

VOKAL U GIPSU

4

»RI ROCK '95«

Tradicionalni »RI ROCK« festival, s najdužom tradicijom u državi, ove se godine održava 17. puta. Manifestacija je zakazana u riječkom klubu »Palach« - 23., 24. i 25. studenoga, i to svaki dan u 18 sati. Nakon dvije prošle godine, kada je »RI ROCK« imao natjecateljski karakter, festival se vraća u izvorno izdanje - revijalni karakter - i to sve radi jačanja riječke rock scene i, naravno, pregleda napretka bandova u protekloj godini. Ipak, »RI ROCK« prvenstveno služi kao poligon novim riječkim nadama. O jačini tradicije svjedoči i podatak da su gotovo svi najpoznatiji riječki rock glazbenici jedan od svojih prvih nastupa imali na svojedobnom »RI ROCK-u« (*PARAF, TERMITI, OGLEDALA, GRAD, LET 2, THE STUFF*... nemoguće ih je sve nabrojati).

Zanimljiv je ovogodišnji svojevrsni come back riječkih dinosaurusa punk rocka - grupe PARAF, koja gostuje na »RI ROCKU« u petak, 24. studenoga, a *TERMITI ALL STARS* u subotu, 25. studenoga. U sklopu prvih dana festivala predviđen je nastup ovogodišnjeg pobjednika »Art & Music festivala« - pazinske grupe *VOKAL U GIPSU*.

Raspored glazbenih urednika - D.J.-a - za »RI ROCK '95« u »Palachu« je sljedeći:

23. 11., četvrtak: D.J. Urban (LAUFER)

24. 11., petak: D.J. Prlja (LET 3)

25. 11., subota: D.J. Dean (»Palach«)

Riječki bandovi trebaju se prijaviti do 17. 11. (prijavnice se mogu podignuti u »Palachu«, na šanku). Dakle, primljeni su svi koji se prijave, a pobjednika nema - svi su pobjednici. Dodjeljuje se samo nagrada publike, koja kupnjom ulaznice postaje glasačko tijelo. Cijena ulaznice u pretprodaji iznosi 25 kuna, a na dan festivala 30 kuna, po danu.

5

6

7

8

1 *Vokal u gipsu*, 1995., MGP D 26/2022, privatna zbirka: Ivica Vretenar
2 *Najbolji su pazinci „Vokal u gipsu“, Glas Istre*, 23.10.1995., br. 286., god. LII, str. 33, MGP D 39/2022
3 *Pazinski „Vokal u gipsu“ uvjerljivo drugi, Glas Istre*, 31.5.1995., br. 138, god. LII, str. 24., MGP D 38/2022
4 *Vokal u gipsu / Istarski punk rock, Heroina nova*, br. 23., studeni 1995., str. 7., MGP D 14/2022
5 *Ri Rock '95, Heroina nova*, br. 23., studeni 1995., str. (?), MGP D 12/2022
6 *Vokal u gipsu*, nastup na *Art&Music Festivalu* 1995. godine u Puli, 1995., MGP D 18/2022, privatna zbirka: Ivica Vretenar
7 *Vokal u gipsu*, talijanska turneja, Napoli, 9. desetljeće 20. stoljeća, MGP D 19/2022, privatna zbirka: Ivica Vretenar
8 *Vokal u gipsu*, nastup u pulskom *Uljaniku*, detalj, 9. desetljeće 20. stoljeća, MGP D 21/2022, privatna zbirka: Ivica Vretenar

LUDI K'O BIKOVI

LKB

E, „Ludi ko bikovi“, tamo je bilo svačega. Znali smo, to je uglavnom bio uvijek raspašoj. Ili bi tjerali ovi s razglasa „Hote dole“... Uglavnom, našli bimo se gore, par proba, odsviralo bi se, svi su bili ludi i sve je to bilo super, a kako je zvučalo? Mislin da ni zvučalo nikako, ali dobro.

(D. M.)

Bend kroz koji su prošli svi pazinski punkeri bez obzira na njihovo umijeće sviranja. Brojni članovi benda bili su najpoznatiji po (svjesnom ili nesvjesnom) stvaranju nereda i uništavanju opreme.

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: sredina 1990-ih godina

ČLANOVI: *Ćurka, Tugo, Sova, Roni, Puž*...

PJESME i DISKOGRAFIJA:

interpretirali pjesme starijih pazinskih *punk*-bendova: *Time Errora*, *Rebecce*, kao i drugih hrvatskih (i jugoslavenskih) *punk*-bendova: *KBO!*, *Termiti*, *Satan Panonski*

NASTUPI i USPJESI:

nastupali, ukoliko je to prava riječ za performanse koje je bend izvodio, u Pazinu i diljem Istre

1

2

3

1 Grafit *Ludi k'o bikovi* u kompleksu bivše pazinske vojarne *Veli Jože*, 2022., MGP F 37/2022

2 Grafit *Ludi k'o bikovi* na Buraju, 2022., MGP F 35/2022

3 Grafit *Ludi k'o bikovi* na Buraju, 2022., MGP F 36/2022

TUBERITE'S

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 1995. – 1999.

ČLANOVI: Tomislav Legović (vokal), Ivica Ružić (gitara, kasnije Tomislav Ivančić i Ivan Vlahov), Dalibor Drndić (bas gitara), Enco Ivić (bubnjevi, kasnije Ivan Kovačić *Kova*)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- snimili (u garaži) dva demoalbuma sa autorskim pjesmama: *Kumpiri su proklicali 1* i *Kumpiri su proklicali 2*
- najpoznatije pjesme: *Gola žena*, *Žalosna sova*

NASTUPI i USPJESI:

- nastupali na nekoliko koncerata u pazinskom boćalištu (1998.) i u *Had*u u Rijeci, a u diskoteci *Imperium* i Klubu mladih *Bad taste* u Pazinu te u *Lamparni* u Labinu održali samostalne koncerte
- posljednji koncert održan 15. listopada 1999. u *Bad taste*u

1

2

1 *Tuberite's* u pazinskom boćalištu, 1998., preuzeto sa *Facebook* stranice Alberto Lola Horvat

2 *Tuberite's* na posljednjem koncertu održanom u Klubu mladih *Bad taste*, 15. listopada 1999., privatna zbirka: Enco Ivić

SIDA

IME:

Prvo su bili Senad, Ivan i Darjan. Sida zbog prvih slova od imena članova – SID, A je bilo za anarhija. Ali kako tada ni baš bilo tehnike dostupne za printat znak za anarhiju, su printali „SIDA“ pa su nas svi tako prozvali.

(M.P.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: bend osnovan 1998. godine, s prekidima, promjenama postave i preimenovanjima djeluje do danas

ČLANOVI:

- osnivači: Senad Ramakić *Seno* (vokal), Darjan Dorčić *Ziko* (gitara), Ivan Kovačić *Kova* (bubnjevi)
- postava *Side* se više puta mijenjala, kroz bend su prošli: Elvis Baraba, Ivan Topić, Branimir Maslać, Matko Peroš, Nikša Peroš, Siniša Čutura *Siko*, Luka Šepić, Marko Jedrejčić, …
- danas *Sidu* čine Siniša Čutura *Siko* (vokal, gitara), Nikša Peroš (bas gitara), Matko Peroš (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- prve pjesme (u tom periodu snimljeno 10-20 pjesama u 10-20 proba) snimljene amaterski, na *kazetar*, ručno namještajući i uštimavajući instrumente i mikrofon
- autor tekstova većine pjesama Senad Ramakić; za neke je napisan samo refren pa su dorađene kasnije
- prvi album simbolično nosi naziv *HIV+*
- pjesme iskazuju bunt, pobunu protiv autoriteta svih vrsta te reakciju i izraz tadašnjeg stanja u državi
- sveukupno je, pretpostavlja se, napravljeno oko 200 pjesama, a oko 80% materijala nikad nije zabilježeno ni snimljeno

1

2

Mi nismo bili pankeri u tom momentu, ako budete našli tu kazetu prvu, to nije punk, to je, ja tako reći recitiram, a oni sviraju.

(S. R.)

NASTUPI i USPJESI:

- prvi (ne)službeni koncert održan u ljeto 2000. godine kada sviraju s jednim slovenskim bendom nakon čega su pozvani u Varaždin na *Gajbafest*
- svirali pretežno u Istri (Pula, Labin, Rovinj, Buzet, Umag), Rijeci i Sloveniji (Portorož, Koper, Izola)
- slove za jedan od najutjecajnijih *punk* bendova na prostoru Pazinštine, a njihove pjesme smatraju se himnama pazinskog *punka* i često su opjevavane od strane drugih (*punk*) bendova svih generacija

To ti je bilo ono, ko da usred koncerta netko ugasi struju i samo odjednom sve pada dole i teški reset, ne mogu ti to opisat, to je meni u životu najveći šok koji sam doživio ikad. Znači cijeli svijet u jednoj sekundi više nije to to. (...)

(S. R.)

(19. 3. 2002.) Prometna nesreća u kojoj su smrtno stradali Darjan Dorčić *Ziko*, Zvjezdan Boljunčić *Boljuni* i Florijan Martinčić *Frupi*.

1 *SIDA*, nastup u *Max Magnusu*, 25.03.2005., preuzeto sa službene *Facebook* stranice *Pazin Underground*

2 *SIDA*, nastup u *Max Magnusu*, 16.04.2006., preuzeto sa službene *Facebook* stranice *Pazin Underground*

TREĆI VAL ILI 2000-TE

Treći val *punka* u Pazin dolazi s početkom novog milenija. Pazinski srednjoškolci preslušavaju *Sidu* sa snimaka loše kvalitete, kreću s osnivanjem bendova i sa stvaranjem novih pjesama koje su najčešće *melodic punk*-stvari prema svojim uzorima iz *Side*. Činjenica je da tih godina pojačano raste interes mladih za skejtanjem u Pazinu te su i na glavni gradski trg postavljene rampe, a čini se da je porastom interesa za skateboardanjem (bilo uživo ili preko videoigara), rastao i interes za *punk*-glazbom. Osim toga, vrijeme je to kada se koncerti i svirke održavaju gotovo svakog vikenda (bilo u Pazinu ili u okolnim mjestima) pa je sasvim normalno da su mladi, dok gledaju svoje prijatelje *na stageu,* razmišljali o osnivanju novih, vlastitih bendova.

Prema nekim kazivačima *punk*-glazba početkom 2000-ih u Pazinu dobiva na popularnosti na jedan vrlo zanimljiv način – preko videoigara. Već je 1999-te izašla videoigra *Toni Hawk's Pro Skater*, koja je kao glazbenu podlogu koristila pjesme kalifornijskih punk-bendova *Dead Kennedys* i *Lagwagon*, a godinu dana kasnije izlazi i nastavak - *Toni Hawk's Pro Skater 2* koji *soundtrackove* proširuje bendovima *Millencolin*, *Rancid* i *Pennywise*.[33]

Jedni od prvih takvih bendova koji u ovom razdoblju nastaju su *Abnormal* i *Nibed*. Oba benda snimila su svoje albume s autorskim pjesmama, dok je *Abnormal* snimio i *split* album sa zagrebačkom *Dolibasijom*[34]. Zanimljiv bend u ovom razdoblju je svakako *Biklon – Z* čiji su članovi bili pankeri starije generacije s iskustvom nastupanja u drugim bendovima. Svirali su najčešće *hardcore punk* a teme pjesama su im ponešto drukčije od ostalih bendova ovog razdoblja, njihov se uspjeh najčešće ogleda u pjesmi *Grad*, koja je također postala jedna od poznatijih i izvođenijih pazinskih *punk*-stvari novih generacija.[35] Specifičan je bio i projekt *Patriot*, bend koji je u skladu sa svojim imenom, stvarao pjesme na čakavici i najčešće pjeva o svom gradu i zavičaju.[36] Bend *G.M.O.* također djeluje sredinom 2000-ih i tada je slovio za najmlađi pazinski bend po kriteriju starosti članova benda[37] dok je bend *Polka Killers* jedan od rijetkih pazinskih bendova koji je imao u svojoj postavi djevojku (na bubnjevima), a svirali su *ska punk*[38] te su u pojedinim pjesmama imali i saksofonistu[39]. Godine 2006. nastaje i *Bez identiteta*, bend koji balansira između *rocka* i *punka*, i koji je izdao dva albuma – *Neubrano djevičanstvo* i *Oslobodi se!*, a posljednji koncert održali su 2020. godine što ih svrstava među najdugovječnije pazinske bendove.[40] *Free Beer For the Punx* još je jedan pokazatelj različitosti *punk*-podžanrova koji se nakon 2000-te javljaju u Pazinu. Oni sviraju *Oi!* punk[41] i djeluju od 2009. do 2017. godine. Bend je također izdao dva albuma u vlastitom aranžmanu. Među posljednjima u ovom razdoblju nastaje bend *Alarm* koji svoj najveći uspjeh doživljava pobjedom na 34. *Ri Rock Festivalu* održanom 2012. godine. Osim jednog vlastitog albuma snimili su i album *Za bolje sutra* zajedno s bendom *STOP*.[42] Djevojku je u svojim redovima (na bas-gitari) imao i *The Skvot* koji je djelovalo između 2013. i 2016. godine.[43]

Ovo razdoblje, slično kao i prethodno, možemo okarakterizirati kao razdoblje kada je nastao veći broj bendova i kada je zastupljeno više podžanrova iako sada nešto drugačijih (*ska punk*, *hardcore*, *Oi!*), no najvidljiviji je utjecaj Side i *melodic punka*. Većina bendova iz 2000-ih snimila je jedan ili dva demoalbuma, što znači da je kreativni zanos postojao, no ne treba zanemariti činjenicu da je oprema za sviranje i snimanje sada malo dostupnija i jeftinija u odnosu na ranija razdoblja pa je i to olakšalo proces i povećalo broj snimljenih albuma.

Plakat manifestacije *Dan mladih Grada Pazina*, 2006., MGP 10681

33 Intervju N. A., srpanj 2022.
34 Intervju N. Š. i P. K., srpanj 2022.
35 Vidi, 25.
36 Intervju M. P., rujan 2022.
37 Intervju L. I., rujan 2022.
38 *Ska punk*, izvor: https://www.definitions.net/definition/SKA+PUNK, pristupljeno: 1. prosinca 2022. *Ska punk* može se definirati kao fuzija *ska* i *punk* glazbe koja rezultira u glazbi brzog tempa, te jasnog (*punk*) vokala i zvuka. Osim gitare, bas gitare i bubnjeva, tipični instrumenti *ska punk* bendova jesu i trombon, saksofon, trombon i drugi puhački instrumenti.
39 Vidi, 33.
40 Intervju M. J., rujan 2022. Prema riječima kazivača, *album prije albuma* nosio je naziv *Ću ti levat bubanj*, a sadržavao je pet pjesama snimljenih u prostoru u kojem je bend održavao probe.

41 'We are everything that scares curtain twitchers': the bands resurrecting the spirit of Oi! Simon Spence, izvor: https://www.theguardian.com/music/2022/nov/19/crown-court-uk-punk-band-resurrecting-oi-movement-interview, pristupljeno: 2. rujna 2022. *Oi! punk* je subžanr *punk*-subkulture definiran kao protest radničke klase, a okuplja i spaja različite slojeve radničke klase – mlade talente, skinheade, pankere, huligane, pobunjenike (sa i bez razloga) ujedinjene u iskrenoj ljubavi prema žestokim rifovima i tekstovima usmjerenim prema svim slojevima radničke klase.
42 Intervju I. B., srpanj 2022.
43 Intervju M. T. i M. P. , kolovoz 2022.

Abnormal

Abnormal-Tražeći bolje vrijeme cd
Abnormal je mladi pazinski melodic hc/punk bend. Demo
tražeći bolje vrijeme je njihovo prvo izdanje, snimali su
ga sami u prostariji gdje imaju probe i produkcijski je za
takve prilike ispao odlično. Demo sadrži 12 stvari u
kojima se osjeti utjecaj Six Pack-a i Pasi-a. Naj stvari su
mi željeznička i crne kapi kiše. Tko voli melodične
bendove ne bi trebao propustiti ovo super izdanje. Još da
napomenem kako je cd besplatan!! tako da se trebaš samo
javit Periću i cd je tvoj.
Peric@pazin-ug.net

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2004. – 2007.

ČLANOVI: Dražen Perić (vokal), Maroje Ćus (*back* vokal, gitara), Petar Koraca (gitara), Toni Bibulić (bas gitara), Nikša Buretić *Čikso* (bubnjevi, kasnije Ivan Kovačić *Kova*)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- DIY album s 12 pjesama naziva *Tražeći bolje vrijeme* objavljen svojevremeno na portalu *Pazin Underground*
- sa zagrebačkim bendom *Dolibasija* izdan *split* album na kojem se nalazilo šest pjesama *Abnormala*
- svoju glazbu opisuju kao melodični *punk* pod utjecajem bendova kao što su *Bad Religion*, *The Offspring*, *NoFX*, *Pennywise*, a tekstove su zajednički stvarali svi članovi benda inspirirani političkim i socijalnim temama, gradom u kojem žive, ljudima...

NASTUPI i USPJESI:

svirali na tridesetak koncerata, uglavnom po Istri – najviše u Pazinu, Buzetu, Zagrebu, Puli, Labinu te na nekoliko koncerata u Sloveniji (Ilirska Bistrica)

Ideja je bila da ćemo mi imat bend jer imat bend je totalno kul i niki ne zna niš svirat, ali mi trebamo svoj bend.
(D. P.)

1

2

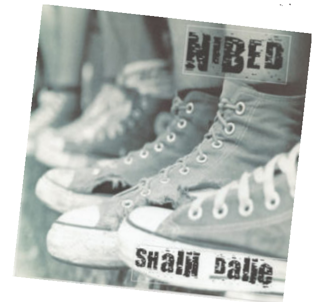

3

1 *Abnormal*, nastup iza pazinskog kina (*Rim 2004.*), 2. kolovoza 2004., preuzeto sa *Facebook* stranice *Pazin Underground*

2 *Abnormal*, nastup u *Max Magnusu*, 23. rujna 2005., preuzeto sa *Facebook* stranice *Pazin Underground*

3 *Abnormal*, nastup na glavnom gradskom trgu povodom Dana grada Pazina, 3. lipnja 2006., preuzeto sa *Facebook* stranice *Pazin Underground*

NIBED

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2004. – 2007.

ČLANOVI: Neven Šperanda *Špero* (vokal), Goran Farkaš (gitara), Saša Farkaš (gitara), Martin Matijašić *Ugo* (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- svoju glazbu opisuju kao melodični/*hardcore punk*
- snimili DIY album *Shalji dalje* s devet pjesama
- autori pjesama (skoro) svi članovi benda

NASTUPI i USPJESI:

prvi koncert održan u Fažani, a sveukupno svirali na petnaestak koncerata većinom u Istri: *Max Magnus* (Pazin), *BUM* (Buzet), *Rojc* (Pula)...

1

2

1 *Nibed*, nastup u *Max Magnusu*, 7. listopada 2005 ., preuzeto sa *Facebook* stranice *Pazin Underground*

2 *Nibed*, nastup u *Max Magnusu*, 6. siječnja 2006., preuzeto sa *Facebook* stranice *Pazin Underground*

BIKLON-Z

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2004. – 2005.

ČLANOVI: Goran Miletić *Mile* (vokal), Luka Šepić (gitara), Siniša Čutura *Siko* (gitara), Nikša Peroš (bas gitara), Dino Miletić (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- iako je želja članova bila da postanu *hardcore punk*-bend, svirali su pjesme koje su mješavina *hardcore punka* i *punkrocka* s angažiranim tekstovima
- zbog kratkog djelatnog vremena bend je u nasljeđe ostavio tek nekoliko *live* snimaka i snimki s proba

PATRIOT

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2005. - (?)

ČLANOVI:

- započeli kao duo braće Ivančić (Lari i Tomislav) koji su studijski snimali *punk*-pjesme na čakavici
- kasnije su im se pridružili Igor Pastorčić (gitara), Sebastijan Demark (bas gitara), Mateo Paulišić (back vokal) te u nekoliko navrata Luka Brumnić (gitara) i na nekoliko pjesama Aleksandar Bibulić (violončelo)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

To smo delali tako, neke pjesme više, kao da bimo provali tipa neki punk, metal, ali po čakavski. Skoro pa metal da bi bilo šlo na neki melodični đir nego punk.

(L. I.)

- nekoliko pjesama objavljeno na *Youtubeu*
- autori pjesama braća Ivančić
- studijski snimljeno oko 10 pjesama čiji su tekstovi *u skladu s imenom benda*

NASTUPI i USPJESI:

2008. godine nastupali na jednom humanitarnom koncertu u Pazinu

1 *Patriot*, oko 2008., izvor: https://www.labin.com/lcplus/mladi-staropazinski-band-patriotistra-uskoro-objavljuje-debitantski-album-4830

G.M.O.

Prije nego su se prozvali *G.M.O.* (Genetski Modificirani Otpad), bend se zvao *Paradox*, a članovi su bili Tonči Hrastić (gitara), Lari Ivančić (gitara), Mateo Paulišić (bas gitara) i Marko Šišović (bubnjevi)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2005. – 2007.

U vrijeme nastanka nebrojeno mnogo pazinskih bendova *G.M.O.* je slovio za najmlađi pazinski bend po kriteriju godina života članova.

ČLANOVI:

- prva postava: Noel Dušić (vokal), Tonči Hrastić (gitara), Robert Jop (gitara), Sanjin Jop (bas gitara), Lari Ivančić (bubnjevi)
- druga postava: Samuel Brečević (vokal), Tonči Hrastić (gitara), Robert Jop (gitara), Sanjin Jop (bas gitara), Lari Ivančić (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- glazba je mješavina *punk rocka* i *hardcore* glazbe s melodičnim sekvencama
- svirali autorske, tematski socijalno angažirane, pjesme i neke obrade pjesama benda *Tuberite's*
- autor tekstova nekoliko pjesama dr. Ivica Rukavina

NASTUPI i USPJESI:

- prvi koncert za Rim 2005. godine, nastupili kao najmlađi *punk*-bend u Pazinu
- nastupali na raznim koncertima zajedno s lokalnim bendovima, najviše po Istri i Sloveniji

1 2 *G.M.O.*, *Marš na Učku*, 2007., MGP D 45/2022, 46/2022, privatna zbirka: Nikola Ardalić

3 *G.M.O.*, nastup iza pazinskog kina povodom *Rima*, 02.08.2005., preuzeto sa službene *Facebook* stranice *Pazin Underground*

4 *G.M.O.*, nastup u *Max Magnusu*, 06.01.2006., preuzeto sa službene *Facebook* stranice *Pazin Underground*

POLKA KILLERS

Stotine pazinskih bendova, to ću baš reć – stotine jer svaki je ima u planu napravit ih 5, 6 je umrlo prije nego ča su imali prvu probu jer nisu mogli nać bubnjara.
(N. A.)

IME:
I smo se raspitivali naokolo i tu zapravo leži priča kako smo dobili ime. Jedan prijatelj je bi bubnjar, sluša je sve, ali je svira u bendovima di su se svirale domaćice. Onda smo delali zaj... ča ako ga pitamo, pa ako mu se ne pjaži muzika, pa kako bimo se zvali, pa ča ćemo svirat i polku, treba nan punk ime povezano s polkom.
I onda smo rekli Polka killers.
(N. A.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2005. – 2006.

ČLANOVI: Nikola Ardalić (vokal), Martin Peranović (gitara), Dean Mogorović (bas gitara), Anđela Guštin (bubnjevi), David Guštin (saksofon)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- ne postoji snimljeni audiomaterijal
- autori tekstova Martin Peranović i Nikola Ardalić
- pjesme su kombinacija politički angažiranih tekstova i zezancije u čemu su im uzori bili, primjerice, *Pasi* i *Debeli Precjednik*

NASTUPI i USPJESI:

- nastupali na lokalnim koncertima i festivalima pretežno po Istri, primjerice u buzetskom *BUM*-u (2006.), na *PunkRock Woodu* u Svetom Petru u Šumi, u Sutivancu, Labinu, na *Maršu na Učku* (2007.), ...

1

2

1 2 *Polka Killers*, nastup na *Maršu na Učku*, 2007., MGP D 49/2022, 51/2022, privatna zbirka: Nikola Ardalić

BEZ IDENTITETA

Počeli smo s tin punkon jer je nama to bilo pristupačno za naše... kako bi se to nazvalo, glazbeno predznanje. I pole malo pomalo smo napredovali i smo malo kambijali žanr i više na rock šli, alternative rock...
(M. J.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE:
2006. – posljednji koncert održan 2020.

ČLANOVI:

- prva postava: Edvard Frančin (vokal), Marko Jedrejčić *Jedro* (gitara – back vokal), Ivan Bolanac *Đova* (bas gitara), Igor Pastorčić (gitara), Valentino Žgrablić *Cino* (bubnjevi)
- 2010. godine umjesto Pastorčića dolazi Dražen Ivaninić *Žika* (gitara), a umjesto Žgrablića Matko Peroš (bubnjevi)

PJESME i DISKOGRAFIJA:

- autor tekstova većine pjesama je Marko Jedrejčić
- *Ću ti levat bubanj* naziv je *albuma prije albuma* koji je sadržavao 5 pjesama snimljenih u prostoru u kojem je bend održavao probe
- prvi demo album *Neubrano djevičanstvo* s 11 pjesama snimljen 2007. godine
- drugi album *Oslobodi se* s 9 pjesama snimljen 2011. godine

NASTUPI I USPJESI:

- prvi koncert 3. ožujka 2007. godine u buzetskom *BUM*-u
- nastupali u Pazinu i raznim mjestima Pazinštine, Poreču, Labinu, Puli, Buzetu, Rijeci, ...
- najvećim uspjehom smatraju promociju albuma *Oslobodi se* 2012. godine u *Max Magnusu* u Pazinu

1

2

3

I malo pomalo, mi se nismo u biti raspali nikad nego jednostavno... nismo više vježbali. U biti anke u ono vrijeme je poče bit period kad nisi više ima kamo svirat. Jedino ča smo mi delali te projekte u Lindaru i ča je poče Pazin gori i drugo ti nemaš kamo...
(M. J.)

1 Prvi nastup *Bez identiteta* 2007. godine u buzetskom *BUM*-u, 2007., MGP D 65/2022, privatna zbirka: Marko Jedrejčić

2 *Bez identiteta*, nastup u *Max Magnusu*, 2010., MGP D 67/2022, privatna zbirka: Marko Jedrejčić

3 *Bez identiteta*, 2012., MGP D 68/2022, privatna zbirka: Marko Jedrejčić

ALARM

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2009. (2010.) – 2014.

ČLANOVI:

- prva postava: Patrik Toncin (vokal, gitara), Igor Vrbanac *Vrba* (bas gitara), Igor Blašković *Pigy* (bubnjevi);
- u kasnijoj postavi svirao je i Mikele Perković *Kele* (bas gitara), a u posljednjoj i Anton Ilić (gitara), Nola Filipović (gitara) i Sebastijan Demark (bas gitara)

PJESME I DISKOGRAFIJA:

- 2011. godine izdali demoalbum *Stay with punk* a 2012. godine, zajedno s bendom *S.T.O.P.,* snimili album *Za bolje sutra* s ukupno 12 pjesama od čega 7 *Alarma*
- singl *Da li znaš* objavljen je na kompilaciji *Urbani zvuci Istre* 2014. godine

NASTUPI I USPJESI:

- svirali na oko 100 koncerata u Istri i Primorsko-goranskoj županiji
- najvećim uspjehom smatraju pobjedu na 34. *RiRock* festivalu u Rijeci 2012. godine

1 *Alarm*, nastup na *Live in Volosko*, 2011., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Alarm*

2 *Alarm*, 2012., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Alarm*

3 *Alarm*, 2013., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Alarm*

THE SKVOT

Ja bin reka samo punk. Mi nismo imali te neke žanrove.
Mi smo znali ča smo znali i to je to.
(M. P., M. T.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2013. – 2015. (2016.)

ČLANOVI: Mikele Perković *Kele* (vokal, gitara), Igor Vrbanac *Vrba* (bas gitara), Matteo Turčinović *Care* (bubnjevi), kasnije se pridružila Karla Ibrahić (bas gitara)

PJESME I DISKOGRAFIJA:

- snimili dva demoalbuma
- pjesme s DIY albuma naziva *Ž.G.P.* (*Žalost grada Pazina*) opjevavaju bunt prema autoritetu, socijalno i političko stanje sredine i budućnost generacije
- pjesme su tematski raznovrsne s iznimkom nekoliko političkih orijentiranih, fokusiranih na svakodnevicu (bunt, o Pazinu...)

NASTUPI I USPJESI:

- prvi koncert u Gračišću (gdje uopće nisu trebali svirati)
- najviše nastupali na lokalnim koncertima u Pazinu, Buzetu, Fažani, Umagu, Lovranu, *Maršu na Učku* (Paz) i sl.

1 Prvi koncert benda *The Skvot* u prostoru *Kluba mladih Pazin*, 2013., MGP D 52/2022, privatna zbirka: Matteo Turčinović

2 *The Skvot*, nastup na *Derneku* u Umagu, 2015., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *The Skvot*

FREE BEER FOR THE PUNX

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2009. – 2017.

IME: ideju za ime benda dobili iz pjesme *Free beer for the punx* belgijskog benda *Funeral dress*

ČLANOVI: Ozren Babahmetović (vokal), Igor Ilić (gitara), Andrej Lovrečić (bas gitara), Robert Jop (gitara; bubnjevi, kasnije na bubnjevima Nino Brečević)

PJESME I DISKOGRAFIJA:

- deklariraju se kao Oi! *punk*-bend
- nekoliko politički angažiranih pjesama, a većina ih tematizira život radničke klase, odrastanja i borbe, život ulice
- prvi album iz 2012. godine nosi naziv *Street Saints* dok je drugi album *Živio punk* javnosti predstavljen u veljači 2014. godine u *Klubu mladih Pazin*

Oi! punk je subžanr *punk*-subkulture definiran kao protest radničke klase, a okuplja i spaja različite slojeve radničke klase – mlade talente, skinheade, pankere, huligane, pobunjenike (sa i bez razloga) ujedinjene u iskrenoj ljubavi prema žestokim rifovima i tekstovima usmjerenim prema svim slojevima radničke klase.

NASTUPI I USPJESI:

- prvi koncert na Pagu trajao je 5 minuta
- svirali na desetak koncerata, pretežno po Istri (Pazin, Umag, Buzet...) i Primorsko-goranskoj županiji te u Zagrebu na rođendanu *White Angelsa*

1 *Free Beer for the Punx*, nastup u *Max Magnusu*, 2011., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Free Beer for the Punx*

2 *Free Beer for the Punx*, nastup u buzetskom *BUM*-u, 2013., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Free Beer for the Punx*

3 *Free Beer for the Punx*, nastup u buzetskom *BUM*-u, 2014., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Free Beer for the Punx*

DANAS

Do određenog pada u kontinuitetu održavanja koncerata, što je bila posljedica zatvaranja kluba *Max Magnus* i *Kluba mladih „Pazin“* u prostoru bivše vojarne pa su pankeri ostali bez prostora za probe i održavanje svirki, došlo je u razdoblju između 2013. i 2018. godine. Još je 2013. održan festival *Pazin gori!* koji je ostao upamćen kao jedna od boljih *punk*-fešti u Pazinu, no nakon toga dolazi do smiraja koji traje (čini se) punih pet godina. Bilo bi pogrešno tvrditi da se u tom razdoblju ništa nije događalo, no zasigurno je manji broj održanih koncerata scenu doveo u svojevrsnu krizu.

Scena se počinje buditi možda već 2016. kada s probama započinje novi sastav kojeg ponovno čine pazinski srednjoškolci – *Sabotaža*. Bend je nastupao diljem Hrvatske (Šibenik, Zagreb, Rijeka) uz nekoliko nastupa u Sloveniji, a specifični su po tome što su se nakon raspada u Pazinu (kao i većina pazinskih bendova zbog odlaska članova benda na fakultet ili zbog poslovnih obaveza), ponovno sastali i nastavili svirati u Zagrebu. Drugi mladi bend, osnovan 2019. godine, koji je danas aktivan je *Fundachi*. Što se tiče zanimljivosti oko odabira imena benda, prema riječima kazivača, *fundaći* ili talog od kave za njih označava ostatke ostataka od nečega što je bilo jako dobro. Budući da više nema jake *punk*-scene u Pazinu kakva je nekoć bila, oni predstavljaju ostatke ostataka te scene.[44] Zanimljiv odabir imena benda ima i *Racibor* što po uzoru na zagrebački bend *Abergaz* predstavlja riječ (u njihovom slučaju dvije riječi) napisane unatrag[45]. *Racibor* je trenutno najmlađi osnovani *punk*-bend u Pazinu koji je održao nekoliko zapaženih nastupa, predstavljaju se autorskim pjesmama koje možemo svrstati u *melodic punk*, a na nastupima obavezno sviraju i obrade svojih uzora poput *Time Errora*, *Side*, *Biklona – Z*, *Mikrofonije* te drugih lokalnih i regionalnih *punk*-himni.

Utjecaj *Side* nije se zaustavio na generaciji koja ih je naslijedila početkom 2000-ih, već je on prisutan i danas u izvedbama najnovijih pazinskih bendova. Iako danas (tek) tri *punk*-benda postoje u Pazinu, to zaista nije malo kada taj broj uspoređujemo s gradovima u okruženju, ali i kada uzmemo u obzir da živimo u razdoblju kada gitare (i *punk*-glazba) nisu *in*, već su to neki drugi žanrovi poput *trapa*, elektronske glazbe raznih stilova i sveprisutnih narodnjaka. Zanimljivo je i da ta tri benda imaju različiti stil: dok *Racibor* inspiraciju crpi iz *Side* i *Nibeda*[46] i definira se kao *melodic punk*-bend, *Fundachi* svoju glazbu opisuju kao mješavinu *ska punka*, *Oi!* i *hardcorea,* a glazba *Sabotaže* može se opisati kao mješavina *hardcore i ska punka* uz zvuk britanskog *punka* 1980-ih. No, svima je zajedničko to da su afinitete prema žestokim *riffovima* razvili slušajući i otkrivajući generacije starijih pazinskih bendova koje su otkrivali zahvaljujući svojim prijateljima, usmenoj predaji, znatiželji, a sve češće se kultura i ljubav prema *punku* prenosi s roditelja na djecu.

44 Intervju, R. B., kolovoz 2022.
45 Intervju A. J., srpanj 2022. Prema riječima kazivača, *Racibor* unatrag daje riječi *Robi Car* što je ime obiteljske tvrtke jednog člana benda.
46 Vidi, 45.

SABOTAŽA

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2016. (2017.) – danas

Jedini (?) bend koji se raspao i nakon nekog vremena ponovno sastao, ali u drugom gradu (Pazin – Zagreb).

ČLANOVI: Nikola Marečić (vokal, gitara), Jan Finderle (bas gitara), Ivan Smoković (bubnjevi)

PJESME I DISKOGRAFIJA:

- u početku snimljeno nekoliko vlastitih pjesama
- ususret svirci na *Maršu na Učku* 2017. godine bendu se pridružuje Nikola Marečić s desetak spremnih pjesama koje je trebalo uvježbati
- početkom 2019. snimili album s ukupno 15 pjesama

NASTUPI I USPJESI:
nastupali na lokalnim koncertima i festivalima, najviše u Istri (*Marš na Učku* 2017., *PunkRock Wood* u Svetom Petru u Šumi 2017., Pula, ...) ali i Rijeci (*RiRock*), Zagrebu, Šibeniku, u Sloveniji (Ilirska Bistrica, Ljubljana, Idrija), ...

1

2

1 *Sabotaža,* nastup na *Rocktarati* u Puli, 2018., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Sabotaža*

2 *Sabotaža,* nastup u Metelkovoj u Ljubljani, svibanj 2019., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Sabotaža*

Fundachi

IME:

Znači, kad smo imali probe, smo uvijek pili kavu kod Finčija jer smo imali probe ispod njegovog stana u podrumu. On je bezveze bubnuo ime „Fundachi“, a prije tog smo se zvali „Proud to be punk“. Onda je u biti došlo to Fundachi i onda smo mi to isto protumačili na stvar kao „fundaći su ostaci ostataka nečeg ča je bilo dobro“. Pošto više nema toliko punk scene u Pazinu, općenito u široj okolici, mi smo ostaci tih nekadašnjih ostataka punka.

(R. B.)

1

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2019. – danas

ČLANOVI:

- prva postava: Rafael Breščić (vokal), Ivan Smoković (gitara), Jan Finderle (gitara), Niko Gržetić (bas gitara), Robert Toncin (bubnjevi)
- trenutna postava: Rafael Breščić (vokal), Noel Gabrijelić (gitara), Jakov Finderle (bas gitara), Niko Gržetić (bubnjevi)

PJESME I DISKOGRAFIJA:

- 2021. godine u vlastitom aranžmanu snimljen album s pet pjesama naziva *Mješanac*
- svoju glazbu opisuju kao mješavinu *ska* i *punka, oi, hardcorea*
- imaju oko 20 autorskih pjesama koje su tematski većinom refleksija i problematika svakodnevnog života a autori većine tekstova su Rafael Brešćić i Jakov Finderle, ranije Jan Finderle

NASTUPI I USPJESI:

- nastupali u klubu *Medika* (Zagreb) 2021. godine i na *Empeduja Punk Festivalu* u Rijeci 2022. godine
- u prosincu 2021. godine snimili album čiju promociju čekaju

1 *Fundachi*, 2021., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Fundachi*

Racibor

IME:

Znači bend „Abergaz“ znači Zagreba za nazad. I tako su David i Mihael bili poli mene doma, u obrtu koji ima moj otac, koji se zove „Robi car“. I samo su to obrnuli za nazad. Na početku mi je bilo glupo, ali sad mi je došlo...

(A. J.)

VRIJEME OSNIVANJA / DJELATNO RAZDOBLJE: 2020. – danas

ČLANOVI:

- prva postava: Mihael Milašić (gitara), David Kalac (bubnjevi)
- trenutna postava (od veljače 2021. godine): Antonio Juričić (vokal), Mihael Milašić (gitara), Niko Dagostin (bas gitara), od listopada 2022. godine Mauro Kalac, David Kalac (bubnjevi)

PJESME I DISKOGRAFIJA:

- svoju glazbu opisuju kao *melodični punk*
- pjesme sveobuhvatne i različite – od ljubavnih do politički i socijalno angažiranih
- sviraju i obrade pazinskih *punk himni*
- sveukupno snimljeno 12 pjesama

NASTUPI I USPJESI:

Zarečje (2021.), *Pazin gori!* (2022.), *Magnus* Pazin (2022.), *Rim* Pazin (2022.)

1

1 *Racibor*, nastup na festivalu *Pazin gori!*, 2022., preuzeto sa službene *Facebook* stranice benda *Racibor*

PUNK(ERI) U SISTEMU

Da pankeri nisu samo ljudi s neobičnim frizurama koji se deru u mikrofon, piju jeftino vino u parku i zarađuju prekršajne prijave za remećenje javnog reda i mira, već da je *punk* puno više od toga, ukazuje poglavlje izložbe i ovog kataloga naziva *Punk(eri) u sistemu*. Ili, barem što se Pazina tiče, pankeri su bili glavni akteri organizacije i provođenja popularnih marševa na Učku, osnivači su *Plave legije*,[47] a i pojedinačno su se u humanitarnim akcijama zalagali za bolje društvo.

Izviđači su pripadnici organizacija koje stjecanjem korisnih znanja i vještina radom te životom u prirodi pridonose odgoju i izvaninstitucijskom obrazovanju djece i mladeži. Svoj program ostvaruju na sastancima, šetnjama, izletima, tečajevima, smotrama i drugim zajedničkim aktivnostima na kojima se kroz praktičan rad, ispunjavanje određenih zadaća, igru, zabavu i natjecanje stječu različita znanja i sposobnosti (upoznavanje domovine, izletništvo, orijentacija i kretanje u prirodi, izviđanje i traganje, signalizacija, higijena i prva pomoć, boravak pod šatorima, prehrana i preživljavanje u prirodi, zaštita prirode, kulturne, sportske i zabavne djelatnosti i dr.). Za vrijeme Jugoslavije izviđači su svoje aktivnosti izvodili pod patronatom Saveza socijalističke omladine Hrvatske pa je, prema našim kazivačima, vrlo bitnu ulogu u opstanku benda *Time Error* odigralo upravo poznanstvo člana tog benda i sekretara omladine koji im je dozvolio održavanje probi u prostorima javne namjene. Njihova glazba, a i samo ime benda, koje bi teško bilo prihvaćeno u prvotnoj varijanti *Terror*, nije bilo nešto što bi tadašnji predstavnici vlasti podržali pa je i bend morao u određenim situacijama pristati na kompromise.[48] Na logorovanjima koja su 1980-ih održavana od strane izviđača, česte su bile duge večeri uz akustičnu gitaru na kojima su svirali između ostalih i članovi *Time Errora*.[49]

Marš na Učku, s lijeva: Suzana Jašić u izviđačkoj košulji i s izviđačkom maramom, Vili Jašić, Manuela Hrvatin i Saša Lončar *Pepo*, 1989., privatna zbirka: Suzana Jašić

Marševi na Učku održavaju se od 1955. do 1989. godine u organizaciji SSOH[50] u znak sjećanja na formiranje Prve istarske brigade *Vladimir Gortan* i održavanje Prve oblasne konferencije USAOH[51] za Istru 1. travnja 1944. godine s ciljem upoznavanje mladih generacija s tekovinama NOB-a i bio je to jedan od popularnijih događaja među mladima koji bi se iz Istre, Hrvatskog primorja i Gorskog kotara okupili na Poklonu na Učki. Pazinski pankeri iz 1980-ih sudjeluju na marševima kao članovi izviđača, a samim time i kao dio organizacijskog tima. Pazinske srednjoškolke krajem 1980-ih izrađuju izdaju *Bilten Marša na Učku* u kojem se između ostalog spominje i nastup *Time Errora*[52]. Je li taj nastup zaista i održan, naši kazivači nisu se mogli sjetiti ali ono čega se sjećaju jest činjenica da su održavani govori od strane političkih funkcionera po dolasku na Učku, no oni ih nisu previše zanimali koliko druženje s vršnjacima. Nestankom države prestaje i tradicija održavanja marševa, ali ona se u nekim gradovima poput Pazina i Buzeta održala do danas uz određene modifikacije – danas se pješači mjesec dana kasnije, oko 1. svibnja, a organizaciju (za Pazin) preuzimaju klubovi mladih, uz obavezne *punk* i *rock*-koncerte lokalnih i neafirmiranih bendova. Razlika je i u samom nazivu pješačenja koje se sada naziva Eko pohod *Marš na Učku* i, osim promoviranja boravka u prirodi i zdravog načina života, ima i izraženu ekološku notu pa sudionici putem skupljaju smeće odbačeno u prirodu ili obavijeste općinu na čijem teritoriju se otpad nalazi. Prvi marš nakon Domovinskog rata organizirala je Buzetska udruga mladih (BUM) 1996. godine, a prvi pazinski poslijeratni marš održan je 1998. godine u organizaciji *Kluba mladih „Bad Taste“* na čelu s Nerijom *Rockeejem* Belićem[53]. Naši kazivači prisjećaju se jako dobre organizacije marševa iz 1990-ih koje su smatrali prilikom za testiranje vlastite fizičke spreme ali i bijegom od svakodnevice uz upoznavanje novih ljudi. Organizacija marševa od 1998. nadalje u rukama je klubova mladih iz Pazina – od 1998. do početka 2000-ih *Bad Tastea*, potom *Kluba mladih „Pazin“* od sredine 2000-ih do sredine 2010-ih, dok danas organizaciju provodi *Centar za mlade „Alarm“*.

Marš na Učku, detalj, 1989., MGP D 57/2022, D 59/2022, privatna zbirka: Suzana Jašić

50 Savez socijalističke omladine Hrvatske.
51 Ujedinjeni savez antifašističke omladine Hrvatske.
52 Bilten *Marš na Učku*, broj 1, 1989., str. 14.
53 Intervju N. B., kolovoz 2022.

U 1980-ima bi društvo na Maršu navečer najčešće uživalo uz akustičnu gitaru i akorde poznatih *rock*-balada, dok se od 1990-ih do danas (uz nekoliko prekida) održao koncept održavanja koncerta na Pazu, najčešće uz nastup mladih *punk*-bendova iz Pazina kojima je to nekad bio i prvi javni nastup, a poznata publika i opuštena atmosfera bili su prava kombinacija za dobivanje vjetra u leđa za daljnje stvaranje.

Val huliganizma na nogometnim stadionima u Engleskoj doživljavao je svoj vrhunac istih godina kada i *punk*.[54] Nije u Pazinu bilo huliganizma na stadionima kao u Engleskoj, no 1980-ih godina vladao je navijački zanos i osnivaju se tada brojne navijačke skupine u Hrvatskoj, pa tako i u Pazinu. Grupa pazinskih srednjoškolaca, ujedno i članova *punk*-subkulture, smišljajući imena za navijačku skupinu Nogometnog kluba *Pazinka*, želi da ime bude zvučno i povezano s nekim od vojnih formacija karakterističnima za Rimljane koji su nekada vladali Istrom. Odluka je pala i 1988. godine osnovana je ***Plava legija***.

Plava legija, početak 1990-ih, preuzeto sa *Facebook* profila Mladen Šajina

Kada govorimo o huliganizmu, i danas se prepričava članak iz novina s kraja 1980-ih koji *Plavu legiju* svrstava među četiri najgore navijačke skupine po pitanju izazivanja nereda. U toj četvorci našli su se u „elitnom“ društvu sa zagrebačkim *Bad Blue Boysima*, splitskom *Torcidom* i riječkom *Armadom*.

Ono što dodatno povezuje *punk*-subkulturu i Plavu legiju je *uradi sam* (eng. *do-it-yourself*, DIY) segment u smislu šivanja zastava, izrade transparenata i drugih navijačkih rekvizita, a zanimljivo je da je jedna od pjesama, koju *Plava legija* redovito izvodi na utakmicama, zapravo svojevrsna obrada pjesme *KUD Idijota* koja je prema našim kazivačima spontano nastala na tribinama.[55]

54 PAVELA, str. 34.
55 Intervju M. P., lipanj 2022.

Nisu svi pankeri narkomani, oni furaju svoje, imaju svoj stil, a ipak u svakom žitu ima kukolja,[56] reći će jedna od naših kazivačica. Da, bilo je u Pazinu problema s drogom i alkoholom povezanih s ovom subkulturom, ali već je dokazano kako je *punk* i pokret koji na sebi svojstven način provodi i borbu za bolje društvo. Još je jedan oblik pozitivnog punkerskog bunta vidljiv u akciji ***Food not bombs***[57] u čijoj je realizaciji početkom 1990-ih sudjelovao Vedran Močibob, jedan od aktivnijih aktera pazinske punk scene 1990-ih, član bendova, autor fanzina, organizator koncerata i voditelj radijske emisije. Dvadesetak godina kasnije istu akciju u Pazinu organizirao je član benda *The Skvot*, Matteo Turčinović. Iako neznatno modificirana u odnosu na originalni koncept (nije prikupljana samo vegetarijanska hrana, a dijeljena je svim prolaznicima, ne samo beskućnicima), imala je istu svrhu – iskorištavanje (odbačene) hrane te angažman u pripremi i dijeljenju hrane potrebitima s ciljem slanje poruke o velikim količinama hrane koja se svakodnevno baca. Matteo je imao i pomoć u toj akciji, uglavnom od strane svoje *punk ekipe*.

Food not bombs u Pazinu 2015. godine, izvor: https://glasistrenovine.hr/arhiva-portala/pregled-vijesti/hrana-a-ne-oruzje-498377

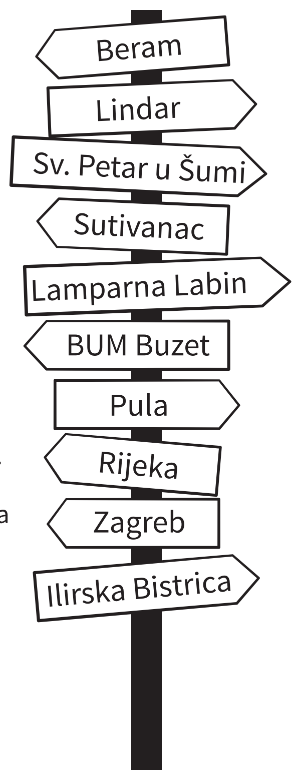
56 Intervju N. P., 8. rujna 2022.
57 *Food not bombs* je volonterska organizacija čiji je glavni cilj neagresivna društvena promjena. Jedna od glavnih aktivnosti organizacije je prikupljanje hrane koja bi inače bila odbačena s ciljem stvaranja veganskih i vegetarijskih obroka koji se potom dijele potrebitima. Izvor: http://foodnotbombs.net/new_site/story.php, pristupljeno: 16. prosinca 2022.

PAZINSKA (ALTERNATIVNA *PUNK*) SCENA

Od prvih pankera u Pazinu i na Pazinštini pa do kraja 2000-ih, ako izuzmemo današnje stanje na *punk*-sceni koje se temelji na tek nekoliko *punk*-bendova najmlađe generacije, pazinska je *punk*-scena uvijek bila živa i aktivna. Scenu ne čine samo bendovi, već i njihova društvena i medijska eksponiranost i angažiranost, koncertni nastupi u Pazinu, diljem Istre, Hrvatske i Slovenije, izdavanje fanzina, izdavačka djelatnost, povezivanje s alternativnim scenama drugih gradova...

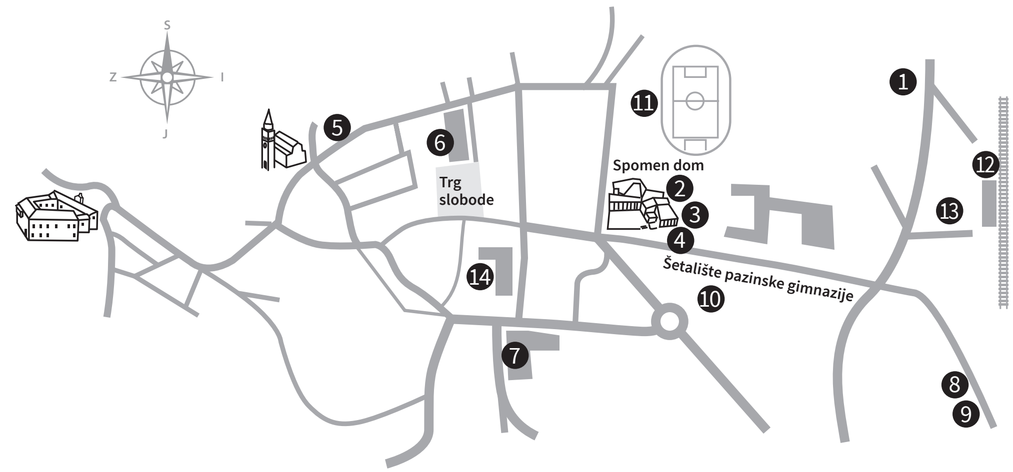
Od 1980-ih pojavom prvih *punk*-bendova u Pazinu i na Pazinštini i tijekom takozvanog prvog vala *punka* u Pazinu[58] alternativna se scena većim dijelom temeljila na okupljanjima u društvenim prostorima, primjerice, podrumskim prostorijama Spomen doma ili prizemnim prostorijama Kaštela, s tek povremenim pojavljivanjima i nastupima u javnosti, primjerice na *Festivalu mladih* ili povodom obilježavanja Dana SKOJ-a. Sredinom 1990-ih, kada možemo utvrditi da je pazinska *punk*-scena možda najjača i ostavlja najdublji dojam za buduće generacije, događanja na sceni povezuju se većinom uz interna druženja bendova i njihove publike (i dalje u društvenim prostorima, primjerice, tadašnjem Domu JNA, a današnjem Trgovačkom sudu[59]), ali i uz začetke češćih koncertnih događanja. Najraniji se koncertni nastupi vezuju uz nekadašnju dvoranu *Mirna* u središtu grada, diskoteku u Spomen domu (*Imperium*), prostor nekadašnje pazinske kuglane (danas supermarket *Konzum*) te kafić *Vagabund* i diskoteku *Giovanni*, a kasnije većinom uz osnivanje i rad *Kluba mladih „Bad Taste“*. Tijekom 2000-ih u desetak godina koje se nazivaju trećim valom *punka* u Pazinu, koncertna su događanja vezana uz rad Kluba mladih *Pazin*, a prostorno uz klub *Max Magnus* gdje je u razdoblju od 2003. do 2005. godine na tjednoj razini bio organiziran *punk*-koncert – gostovanja poznatijih i afirmiranijih *punk*-bendova zemlje i regije s pojačanjima lokalne scene. Uz to, gotovo su tradicionalni bili koncerti iza pazinskog kina, na igralištu iza osnovne škole (i rjeđe na glavnom gradskom trgu) povodom pučke fešte Rim. Od 2013. u Pazinu se održava koncert naziva *Pazin gori!* – najprije entuzijazmom i inicijativom pojedinaca i vodstva tadašnjeg Kluba mladih, a recentno, kao i ostala događanja na suvremenoj alternativnoj sceni, u organizaciji Centra za mlade *Alarm* Pazin.

Iako se u tih 10-ak godina dosta stvari u društvu i u percepciji (*punk*) glazbe promijenilo, pojedini obrasci razvoja *punk* ili *underground* scene iz ranih 1990-ih ponavljaju se i jasno su vidljivi i 2000-ih. Redom – osniva se veći broj bendova, koncerti se počinju redovito održavati, izrađuje se fanzin (u slučaju 2000-ih fanzini), organizira se *punk*-festival u Pazinu… Sve to traje nekoliko godina, do odlaska generacije u vojsku, na studij, zbog osnivanja obitelji ili zbog poslovnih obaveza pa polako ta generacija odlazi i dolazi neka nova generacija sa svojim specifičnostima.

58 Vidi, 20.
59 Vidi, 22.

MJESTA OKUPLJANJA

1. *Giovanni* (početak 1990-ih)
2. Spomen dom (1980-ih)
3. Diskoteka u Spomen domu / *Imperium* (1990-ih)
4. *Max Magnus* (2000-ih)
5. *Vagabund* (početak 1990-ih)
6. *Kuglana* (1990-ih)
7. *Bad taste* (1994. – 2002.)
8. Klub mladih Pazin (2005. – 2012.?)
9. Centar za mlade *Alarm* (2015. – danas)
10. Spomenik u parku (1980-ih – danas)
11. Tribine nogometnog stadiona (1980-ih – danas)
12. Park na željezničkoj postaji Pazin (početak 2000-ih)
13. Park ispod željezničke postaje (početak 2000-ih))
14. Iza kina (početak 2000-ih – danas)

Osim prostora i događanja u gradu Pazinu važno je spomenuti i povremena događanja alternativne scene u drugim mjestima Pazinštine.

Punk Rock Wood naziv je *punk* i *rock*-festivala koji se početkom 2000-ih održavao u Svetom Petru u Šumi. Neki od pazinskih *punk*-bendova koji su tamo nastupali bili su *Why punk?*, *Polka Killers* i *Greenfly*.[60]

Od 2009. do 2014. godine u Lindaru se (u sklopu pučke fešte *Mohorove* u srpnju) održavala i koncertna večer naziva ***Lindar projekt***. Ukupno je održano šest koncerata, a specifičnost večeri bila je činjenica da su svoje koncerte održavali mahom *punk*-bendovi s prostora Pazina i Pazinštine, uz izuzetak jednog do dva poznatija i afirmiranija benda istog ili sličnog žanra (primjerice riječki *Pasi*, *Krešo i kisele kiše* ili porečki *Cirkus*). U Lindaru su od pazinskih *punk*-bendova nastupali *Sida*, *Rekreacija*, *The Skvot*, *Alarm*, *Bez identiteta*, *Greenfly*, *Granice Normale*, ...

Plakat *Rock lišere 2014.*, preuzeto sa: http://www.perun.hr/rock-lisere-punk-rock-wood

Beramski koncert naziva ***Rokajmo za Martina*** (održavan povodom pučke fešte Martinje u *studenom*) održavao se od 2012. do 2018. godine. Koncerti su organizirani na sličnom principu kao i lindarski pa su, uz domaće snage – *Greenfly*, *Bez identiteta*, *Sidu*, *Alarm*... u Bermu nastupali i *The Shaiones* (više puta), *Belfast Food*, ali i etnoskupine *Veja* i *Šćike*.

Pazinski su bendovi osim u Pazinu i na Pazinštini svirali i diljem Istre – u labinskoj Lamparni gdje se održavao festival *Everything is disco but punk is more fun*, buzetskom BUM-u, na porečkom *Remontfestu*, u Novigradu, Umagu i, naravno, Puli – u *Uljaniku*, na *Monteparadisu* i sl. Od najstarijih pa do najmlađih, pazinski su bendovi bili česti gosti i u Rijeci (na gitarijadama u *Palachu*, na *Ri Rocku*, recentno na *Empeduja punk festivalu)*, Zagrebu, a posebna je veza uspostavljena sa slovenskom Ilirskom Bistricom i klubom *MKNŽ* gdje je zasvirao veći broj bendova drugog i trećeg vala pazinske *punk*-scene. Svojih nastupa u kultnom klubu *MKNŽ* rado se sjećaju pazinski izvođači jer su, iako su nastupali pred nevelikim brojem publike, imali priliku svirati na *stageu* na kojeg su se popeli brojni renomirani strani i domaći sastavi budući da je taj klub desetljećima bukirao poznate bendove kada bi se našli na turneji u ovom dijelu regije, pa i Europe.[61]

60 *Punk Rock Wood* je kasnije svoj nastavak dobio u događanju pod nazivom *Rock lišere* u koji je bio uključen i koncert *Rokajmo za Martina* u Bermu.
61 Intervju D. P., kolovoz 2022.

Plakat *Lindar projekt no.6.*, 2014., preuzeto sa *Facebook* stranice događaja *Lindar projekt 6*.

Plakat *"Martinja Beram" "Rokajmo za Martina #2"*, 2013., MGP 10527

FANZINI

Zaseban odjeljak unutar pazinske *punk*-scene zasigurno pripada fanzinima, najpopularnijem obliku prezentacije i valorizacije alternativne scene. Definicijom fanzini su glasila namijenjena obožavateljima neke glazbene skupine i/ili vrste glazbe[62] – u ovom slučaju – *punka*. Prvi amaterski glazbeni časopis ili fanzin u Velikoj Britaniji pokrenut je 1976. godine nakon nastupa *Ramonesa* u *Roundhouseu* s ciljem dokumentiranja nadolazeće scene što je pokrenulo lavinu drugih fanzina diljem Europe koji stavljaju publiku, do tada prilično pasivnu, u središte zbivanja[63]. Specifičnost fanzina je njihova *uradi sam* tehnika, odnosno, fanzini su se u većoj mjeri radili (najprije) na pisaćim mašinama, ručno sljepljujući preslike fotografija, naslovnica CD-a ili kazeta te u rukopisu dodavajući posebnosti, citate i detalje, a kasnije, djelomice ili u potpunosti, koristeći računalo. Nakon izrade fanzin bi se ponovno ručno kopirao u različitim nakladama.

Radom na izložbi i samom izložbom detektirana su i predstavljena ukupno četiri pazinska fanzina, a sve zajedno izašlo je sedam brojeva. Pazinski fanzini ranih 1990-ih i 2000-ih godina vjerni su svjedoci događanja na alternativnoj sceni.

Prvi pazinski fanzin nosi naziv *Make a change,* a djelo je autora Vedrana Močiboba, Siniše Družete i Edija Griparića.[64] Izdana su ukupno tri broja – u lipnju i najesen 1992. godine te treći 1994. godine, a sastoje se od nekoliko većih tematskih cjelina – pregleda i zanimljivosti sa scene, intervjua s članovima domaćih bendova, intervjua s članovima bendova iz drugih dijelova države, osvrta na izdane demosnimke (domaćih i drugih) *punk*-bendova, popisa glazbe za slušanje i sl.

Na ideju stvaranja prvog pazinskog fanzina došao je Vedran Močibob nakon što je na koncertu *Ramonesa* 1990. godine u Zagrebu kupio i pročitao fanzin Darija Adamića (danas poznatog fanzinaša) s kojim je i kasnije ostao u kontaktu.[65] Nastankom pazinskog fanzina nastaju i nove mogućnosti – upoznavanje, dopisivanje i stupanje u kontakt s puno širom scenom od one koju su dotad poznavali, veća dostupnost materijala, mogućnost razmjene i kupnje novih ploča, kaseta i slično. Tada dolazi i do povezivanja s ljudima iz Pule koji su tada započinjali s organizacijom festivala *Monteparadiso* pa je i pazinska scena organizirala prve festivale i koncerte većih razmjera u Pazinu. Nisu to sve zasluge fanzina, no fanzini su sigurno imali svoju ulogu u otvaranju novih mogućnosti i stvaranju novih ideja.

Tijekom 2000-ih fanzinaška je scena bila prilično jaka, a dostupnost (*online* i *offline* sadržaja i informacija) zasigurno je pridonijela i razvoju scene te broju fanzina u Pazinu i na Pazinštini, iako sami autori fanzina iz 2000-ih kažu da je taj zanos trajao prilično kratko jer je uslijedilo vrijeme brzog interneta, blogova, *Myspacea*, a ubrzo i *Facebooka*, odnosno novih i bržih načina za upoznavanje i praćenje scene čime su fanzini ubrzo istisnuti.

62 *Fanzin*, izvor: https://proleksis.lzmk.hr/20441/, pristupljeno 16. prosinca 2022. godine.
63 PAVELA, str. 33.
64 Vidi, 22.
65 Vidi, 22.

Fanzin *Stand Up* izašao je u jednom broju, a na njemu su radili Dražen Perić i Dean Benić 2004. i 2005. godine. Osim intervjua, osvrta i najava u fanzinu se nalazi i nekoliko društveno angažiranih tekstova raznih tema kao što su *Pazinska vojarna – rješenje problema pazinskih udruga*[66], *La vita e bella* sa zanimljivim osvrtom na krug života[67] ili *Anti-blog kolumna*[68] čije ime sve govori. Otprilike istovremeno izlazi i *Sindrom rupe*, fanzin čiji je autor Sebastian Šuran *Bati*, koji izlazi u dva broja i koji također donosi intervjue s lokalnim i regionalnim bendovima, osvrte, najave i slično. Treći fanzin koji nastaje u trećem valu pazinskog punka je *Bulletproof* čiji autor David Mijandrušić *Mio* kroz svoj fanzin promovira *sXe* subkulturu *punka*. Kao i prethodni, i ovaj fanzin sadrži već sve spomenute komponente – reprodukcije fotografija, intervjue, rukom dodane detalje ili nadimke, dijelove pjesama i slično. Izašao je samo jedan broj ovog fanzina.

Fanzini *Sindrom rupe #2*, *Stand up #1* i *Make a change #3*, privatne zbirke: Dražen Perić, Vedran Močibob

66 *Stand up* #1, Pazin, 2004., str. 4. Autor članka je Toni Erdfeld.
67 *Stand up* #1, Pazin, 2004., str. 9. Autor članka je *Sapun*.
68 *Stand up* #1, Pazin, 2004., str. 20. Autor članka je *Unknown Artist*.

RADIOEMISIJA *S DRUGE STRANE*

**I jednu od tih večeri u „Vagabundu” je bio tamo Ljuljo. I ja sam s Ljuljetom pričao, i on meni govori – ti imaš puno te muzike, zašto ti ne bi to malo promovirao. Ja govorim pa ja bi, ali znaš mi smo ono, djeca, još u školi, kako. I onda ti je on meni sredio posao na Radio Istri, su mi dali emisiju jednom tjedno da mogu puštat te svoje ploče, punk i to. To je bila ta emisija S druge strane, trajala je jedno 2 godine. Poslije sam ja otišao u Rijeku na faks. Još sam malo s faksa to radio i onda preko te emisije smo mi jako puno muzike i dobivali.*
(V. M.)

Osim fanzina, tijekom 1992. godine podrška pazinskoj *punk*-sceni bila je i radioemisija *S druge strane* koju je na tadašnjem Radio Pazinu uređivao Vedran Močibob. Ideja za radioemisiju došla je spontano, iz razgovora s pazinskim novinarom Brankom Ljuštinom, a zahvaljujući susretljivosti voditelja i uredništva Radio Pazina. Emisija je emitirana jednom tjedno u trajanju od 30 minuta i održala se dvije godine, a sastojala se od preslušavanja *punk*-hitova s naglaskom na aktualne *punk*-bendove države i regije. Kako sam kazivač kaže, ideja koja je realizirana jest da *punk*-bendovi s područja države šalju svoje kazete koje su se puštale u eteru, a istovremeno je emisija bila i prilika i inspiracija za stvaralaštvo lokalnih bendova te je predstavljala mogućnost razmjene i predstavljanja lokalnih snaga u drugim dijelovima države. Slično kao i s fanzinima, i na ovaj je način pazinska *punk*-scena povećavala fond glazbe koju se slušalo, izmjenjivala kontakte. Prema sjećanju kazivača, između ostalih i *Hladno pivo* – tada široj publici nepoznat bend, poslao je demosnimku koju su puštali u emisiji[69] a slično se dogodilo i sa sastavom *KBO!* iz Kragujevca, koji je i danas poznat publici koja sluša *punk*/*rock*, no u Pazinu je on ubrzo postao bend s posebnim statusom.

Ako je tu od kraja '80-ih „Samoća“ od K.B.O.-a najbitnija stvar, nemamo o čemu govorit.
(D. M.)

Vedran Močibob tijekom emitiranja emisije *S druge strane* na tadašnjem *Radio Pazinu*, oko 1993., privatna zbirka: Vedran Močibob

69 Vidi, 20.

PAZIN UNDERGROUND

Pazin Underground naziv je portala koji je s djelovanjem započeo 2005. godine kao *online* oglasna ploča, web-fanzin (ili webzine) za razmjenu informacija na alternativnoj pazinskoj sceni. Rad i sadržaj portala bili su prvenstveno vezani je uz rad Kluba mladih *Pazin*, ali su na portalu bili vidljivi i podatci rada udruge *Veliki mali čovjek*, kao i pojedinaca. Uz to, s obzirom na to da je sadržaj ipak u većini bio usmjeren događanjima na *punk*-sceni, na portalu su bile objavljivane biografije bendova, najave nastupa kao i osvrti na druge razne koncerte i festivale, ali i umjetnički radovi pojedinaca i sl.

Zasebna kategorija unutar portala je izdavaštvo i distribucija koje je svojevremeno pokrenuto od strane Dražena Perića kao ideja da se Pazinštinu upozna s alternativnom scenom i s ciljem izmjene gledišta na istu. Izdavaštvo je bilo djelomice aktivno, a na popisu izdanih albuma nalaze se CD-ovi *punk*-bendova (*Nibed*, *Abnormal*) i fanzini (primjerice, prethodno spomenuti *Stand Up*)[70]. Dražen Perić je 2008. godine, kada se *Pazin Underground* polako gasi, pokrenuo stranicu *Dead space* koja je nekoliko godina funkcionirala kao nezavisni web-izdavač i distributer i putem koje je ostvario suradnju s više stranih bendova.[71]

Pazin Underground je započeo kao internetska oglasna ploča, a postao sinonim za pazinsku *punk*-scenu. Postao je i naziv festivala koji se nekoliko godina održavao u Pazinu i na kojem su naravno nastupali uglavnom *punk*-bendovi. *Punk* je tada bio toliko „jak“ u Pazinu da je ponekad doživljavan kao *mainstream* uz *mainstream*.[72] Tih godina, nikad prije i nikad nakon toga, pazinski *punk*-bendovi nastupaju primjerice na glavnom gradskom trgu za vrijeme najveće pazinske pučke fešte.

Logotip portala *Pazin Underground*, preuzeto iz fanzina *Bulletproof* #1, 2007., str. 11, privatna zbirka: Dražen Perić

70 *Bulletproof* #1, 2007., str. 10-11.
71 Vidi, 61.
72 Vidi, 33.

KLUBOVI MLADIH

Pazinska *punk*-scena s kraja 1990-ih i iz 2000-ih, kao i alternativna scena danas, ne bi bile jednake da nije bilo rada i angažmana klubova mladih.

Klub mladih *Bad Taste* osnovan je 4. lipnja 1994. godine i djelovao je u prostoru u samom središtu grada, a naziv je dobio prema niskobudžetnom filmu *Bad Taste* iz 1987. godine režisera i producenta Petera Jacksona. Ishodište za osnivanje kluba bilo je nepostojanje prostora za druženje i izlaske, a radom kluba gradski je društveni život mladih značajno poboljšan. *Bad Taste* nije bilo samo mjesto za izlaske već i prostor za druženje svih generacija u kojem su se održavale tematske zabave (primjerice palačinka ili kokice-party), igrale društvene igre (i gdje su postavljeni temelji današnjeg *Istrakona*), održavale predstave, glazbene večeri, koncerti koji nisu bili nužno *punk* ni *underground*, bilo je tu večeri šansone, akustičnih gitara, klub je ugostio mnogobrojne strane i domaće bendove koje bi mogli nabrajati unedogled...[73]. Treba napomenuti da *Bad Taste* nije bio samo mjesto za pankere, već su ovdje svoj interes za raznim oblicima izražavanja i stvaranja mogli isporučiti fotografi, likovnjaci, pjesnici, gejmeri… zaista svi. Ipak, osnivači i voditelji kluba bili su pankeri, a kada govorimo o *punku* u Pazinu u doba *Bad Tastea*, tadašnju situaciju možda najbolje opisuje navod jednog od njih:

> *Vrijeme Bad Tastea je, bez lažne skromnosti, bilo zlatno vrijeme punka. Jer, punk je tada ima svoje utočište i punk je bi stalan. Grad je postao centar punka i malo šire, kod nas su dolazili Porečani, Puležani, Riječani… Pazin je bi nadrasa te svoje okvire, bi je ono, prepoznat u širemu okruženju…*
>
> (N. A.)

Treba reći i da je *Bad Taste* bio jedan od prvih klubova mladih u Istri. Nerio Belić *Rockee*, svojevremeni tajnik kluba, kasnije je pomogao u osnivanju kluba mladih u Buzetu, a ubrzo se osniva i klub mladih u Rovinju.[74] Stoga valja odati priznanje ekipi koja je vodila taj klub i članovima koji su zapravo bili pioniri društvenog angažmana i na vlastitoj koži (uspješno) otkrivali na koji način funkcionira civilno društvo u tada novom, demokratskom društvu.[75] Postoji više verzija i razloga o tome zašto je klub 2002. godine zatvoren, ali ono što je činjenica jest da je, kao i kod *punk*-bendova i *punk*-scene u Pazinu, došlo do smjene generacije koja, u ovom slučaju čini se, nije najsretnije izvedena.

Djelovanje **Kluba mladih *Pazin*** (KMP) izravno je vezano uz portal *Pazin Underground* te treći val punka u Pazinu i koncertne sezone u *Max Magnusu*. Osnovan 5. siječnja 2005. godine svoje korijene klub je tražio u *Bad Tasteu*, ali nije njegov izravni sljedbenik. Glavni cilj osnivanja kluba, koji je 2006. godine brojao oko 120 članova Pazina i Pazinštine, bio je promicanje i razvoj različitih aspekata kulture mladih Pazinštine i promoviranje zdravog i urbanog stila života. Klub se dugo vremena borio s problemom nedostatka adekvatnog prostora za održavanje svojih aktivnosti pa tako i prostora za održavanje probi i koncerata. Od 2009. godine, kada je klub svoj prostor za djelovanje dobio u kompleksu bivše vojarne *Veli Jože*, djelatnost je većinom usmjerena organizaciji *punk*-koncerata i u tek manjem obimu drugim aktivnostima. Dugačak je popis afirmiranih *punk/rock/underground* bendova iz Hrvatske i susjednih zemalja koji su Pazin posjetili u organizaciji KMP.

Centar za mlade *Alarm* (CMA) Pazin osnovan je 2015. godine i danas broji ukupno 21 člana. Glavni ciljevi Centra jesu informiranje i uključivanje mladih te stvaranje aktivnosti i programa za mlade i s mladima, a u svrhu poboljšanja kvalitete života u zajednici. CMA je glavni organizator mobilnosti, razmjena mladih i međunarodnih putovanja i, iako je on u pravom smislu riječi centar za sve mlade, i iako se svojim projektima odmaknuo od *punk* i *underground* elemenata (često negativno percipiranih), i dalje je zadržao u svojim rukama organizaciju alternativnih manifestacija – vaterpolo turnira, ekopohoda *Marš na Učku*, koncerta *Pazin gori!* (i drugih alternativnih koncerata) i sl.

Posljednji koncert u *Bad Taste*-u – *Cheap Sunglasses*, 2002., MGP D 53/2022, privatna zbirka: Goran Jedrejčić

Pazin gori 2022., 2022., preuzeto sa službene *Facebook* stranice Centra za mlade *Alarm* Pazin

Vaterpolo turnir 2022., 2022., preuzeto sa službene *Facebook* stranice Centra za mlade *Alarm* Pazin

73 Vidi, 53.

74 Vidi, 53.

75 Intervju N. A. i N. B., kolovoz 2022. *Klub mladih „Bad Taste“* dobio je prostor na korištenje od Istarske županije. U Klubu je neko vrijeme bio stacioniran regionalni ured GONG-a, čime su osigurana sredstva za nabavu računalne opreme. Klub je pokretao i bio sudionikom više društvenih i političkih akcija, primjerice u njemu je pokrenuta akcija potpisivanja peticije za služenje civilnog vojnog roka, kao tada drugi grad u Hrvatskoj u kojem je ta peticija potpisivana.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Uvesti u muzej temu koja još nije rekla sve svoje i čiji su dionici i dalje aktivni, vrlo je nezahvalan proces, prepun izazova i neizvjesnosti. Ipak, mišljenja da Pazin zaista jest specifičan po pitanju *punka* i da se ima što obraditi i prezentirati, odlučili smo se na taj, možda nekima nesvakidašnji i neočekivani pothvat za ustanovu kao što je muzej. Tema se širila eksponencijalno poput Covida, jedan kazivač otvorio je pet novih, a predmeti su pristizali u muzej doslovno do zadnjeg dana. To je samo jedan od razloga zašto ovaj projekt nema namjeru biti jedina i zadnja istina o ovoj temi, već on predstavlja početnu točku za neka daljnja srodna istraživanja, kojih će, sigurni smo, biti u budućnosti.

Ipak, određeni su se obrasci tijekom obrade teme iskristalizirali pa ih valja i podcrtati. Novi val stigao je u Pazin krajem 1970-ih što je prilično rano. Prvi *punk*-sastav u Pazinu nastaje 1980-ih, oni su *Time Error*, prate ih mladići koji kao i svi mladi, žele skrenuti pažnju na sebe, ali dotada u Pazinu još neviđenim modnim izričajem i ponašanjem iako nema mjesta rušilačkom naboju. Tijekom 1980-ih, u kontekstu sub-kulture punka, uglavnom pričamo o pobuni protiv autoriteta, a *punk* je u Pazinu čini se bio i ostao uglavnom polje za izražavanje vlastitih istina i dobru zabavu. Početak 1990-ih donosi veći broj novih bendova, a devedesete je obilježio i *Vokal u gipsu* svojim nacionalnim uspjehom. Otprilike u vrijeme kada oni završavaju sa svirkama, svoj put započinje *Sida*, bend koji je na jedan drugačiji način zadužio Pazin. Novo tisućljeće donosi ponovno veći broj bendova i koncerata, *punk*-scena na trenutak staje uz bok *mainstreamu* u Pazinu. Uslijedilo je zatišje od nekoliko godina, no danas ponovno u Pazinu *praše* tri mlada benda.

Neki su počeli u 1980-ima kao izviđači, drugi su pomogli u organizaciji marševa na Učku, treći su na tribinama s *Plavom legijom*, pojedinci organiziraju konkretne akcije, neki izrađuju fanzine, ... Drugim riječima, dobar dio pazinskih pankera društveno je aktivan, što također spada u specifičnosti lokalne scene.

Klubovi mladih mučili su se s prostorom za održavanje probi i koncerata, a čini se da taj problem postoji i danas. Mjesta okupljanja su se mijenjala, od vremena kad je *punk* bio *statement* i dio identiteta u narančastom disku u Spomen domu 1980-ih, preko možda i najboljih dana *punka* u Pazinu u *Bad Tasteu*, nezaboravnih koncerata petkom u *Max Magnusu*, bivšoj vojarni, iza kina… no ustanovili smo da je bilo dobrih *punk*-koncerata i izvan Pazina.

Ono najvažnije za podcrtavanje je ipak sljedeće: pazinska je *punk*-scena od svojih početaka do danas, uz nekoliko iznimki, sastavljena od demo ili garažnih bendova, i bez obzira na to što većina bendova nije polučila nacionalni uspjeh, njihove pjesme opjevavane su kao svojevrsne *punk*-himne od strane mlađih generacija čime se osigurava opstanak scene do današnjih dana. Što reći nego: Živio *punk!*

KATALOG IZLOŽAKA IZ FUNDUSA MUZEJA GRADA PAZINA

Zbirka dokumenata, karata, rukopisa i tiskovina

1. Ulaznica za *Art&Music* festival 1994. godine, 1994., MGP 10630
2. Glasački listić s *Art&Music* festivala 1994. godine, 1994., MGP 10631
3. Akreditacija za izvođača s *Art&Music* festivala 1994. godine, 1994., MGP 10632
4. Ulaznica za *Art&Music* festival 1995. godine, 1995., MGP 10633
5. Ulaznica kluba *Uljanik*, 1993., MGP 10629
6. Ulaznica kluba *Uljanik*, 1996., MGP 10626
7. Propusnica benda *Bez identiteta* za *Ri Rock*, MGP 10656

Glazbena zbirka

1. CD *Rebecca 37,2°*, 1990-e, MGP 10584
2. CD *Bez identiteta Oslobodi se*, 2011., MGP 10655

Zbirka medalja, plaketa, odlikovanja i značaka

1. Bedževi Centra za mlade *Alarm* Pazin, 2022., MGP 10566 – 10569

Zbirka tekstilnih predmeta, modnog pribora i nakita

1. Majica kratkih rukava s logotipom benda *Fundachi*, 21. stoljeće, MGP 10657

IZVORI I BIBLIOGRAFIJA

1. Vinko BARIĆ, *Hrvatski punk i Novi val: 1976. – 1987.*, samostalno autorsko izdanje, Solin, 2021.
2. Dean BENIĆ, Dražen PERIĆ, fanzin *Stand up*, broj 1, Pazin, 2004.
3. *Heroina nova (*rock mjesečnik), broj 20, 22, 23 i 24, kolovoz – prosinac 1995., Glas Slavonije, 1995.
4. Loris ŽIC IVANČIĆ, *Crossover glazba* (diplomski rad), Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija, Zagreb, 2018.
5. Marija IVETIĆ, *Pazin na starim razglednicama*, Grad Pazin, Pazin, 2000.
6. Toni JURIČIĆ, *Utjecaj radničke klase i socijalizma na punk pjesništvo u SFRJ*, Jat: Časopis studenata kroatistike, br.: 3, Filozofski fakultet, Zagreb, 2017.
7. Edi JURKOVIĆ, *Kad je život bio novi val: Omladinski list Val 1975. – 1990.*, Naklada *Val*, Rijeka, 2021.
8. Joshua KALČIĆ, *Subkulture mladih u Puli: od punka do rasapa alternativne scene*, Narodna umjetnost 49/2, Zagreb, 2012.
9. Branko KOSTELNIK, *Moj život je novi val*, Fraktura, Zagreb, 2004.
10. Duje PAVELA, *Glazbeni pravci kao indikatori društvenih promjena: punk i novi val u svijetu i Jugoslaviji* (diplomski rad), Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Split, 2021.
11. *Ajme&Majko: Art&Music Festival 1993-2013.*, ur. Ante PERKOVIĆ, Udruga za razvoj kulture i civilnog društva „Art&Music“, Pula, 2013.
12. *Marš na Učku* (bilten), broj 1 i 2, Pazin, 1988. i 1989.
13. David MIJANDRUŠIĆ, fanzin *Bulletproof*, broj 1, Pazin, 2007.
14. Vedran MOČIBOB, fanzini *Make a change*, broj 1-3, Pazin, 1992. – 1994.
15. Benjamin PERASOVIĆ, *Teorijske implikacije empirijskog istraživanja punk-scene u Hrvatskoj*, Društvena istraživanja, god. 22, br. 3, Zagreb, 2013.
16. Sebastijan ŠURAN, fanzin *Sindrom rupe*, broj 1, Pazin, oko 2004.
17. *Val* (magazin), broj 231, Rijeka, 1987.

Web izvori i članci:

1. *Fanzin*, izvor: https://proleksis.lzmk.hr/20441/
2. *Never mind the bollocks, here's the Sex Pistols*, izvor: https://www.sexpistolsofficial.com/records/never-mind-the-bollocks-heres-the-sex-pistols/
3. *Punk*, izvor: https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=51103
4. *Pazinska scena – danas*, izvor: http://www.terapija.net/portret.asp?id=1930
5. *Sex Pistols – "Anarchy in the U.K."26. Studenoga – 1976.*, izvor: https://music-lp-underground.com/timeline/sex-pistols-anarchy-in-the-u-k-prosinac-1976/
6. *Ska punk*, izvor: https://www.definitions.net/definition/SKA+PUNK
7. *Straight edge*, izvor: http://www.zarez.hr/clanci/straight-edge
8. *Ukinut Hit Depo, nema više strane glazbe na HTV-u*, izvor: https://www.index.hr/magazin/clanak/ukinut-hit-depo-nema-vise-strane-glazbe-na-htvu/178844.aspx,
9. *We are everything that scares curtain twitchers': the bands resurrecting the spirit of Oi!* Simon Spence, izvor: https://www.theguardian.com/music/2022/nov/19/crown-court-uk-punk-band-resurrecting-oi-movement-interview
10. *13 Of The Greatest An Most Famous 80s Punk Bands*, izvor: https://hellomusictheory.com/learn/famous-punk-bands-of-the-1980s/
11. *100+ Best Punk Bands of the 80s – Complete List*, izvor: https://pickuptheguitar.com/80s-punk-bands/

Konzultirane web stranice:

www.reddit.com
www.independant.co.uk
www.bbc.com
www.nme.com
www.jutarnji.hr
www.headliner.rs
www.amazon.com
www.perun.hr

KAZIVAČI

Nikola A., srpanj 2022.

Nenad A., kolovoz 2022.

Nerio B., kolovoz 2022.

Igor B., kolovoz 2022.

Rafael B., kolovoz 2022.

Anđelo D., rujan 2022.

Anton F., srpanj 2022.

Jan F., srpanj 2022.

Dinko G., lipanj 2022.

Dragan G., kolovoz 2022.

Manuela H., srpanj 2022.

Antonio J., srpanj 2022.

Renco J., lipanj 2022.

Dalibor J., kolovoz 2022.

Neven K., rujan 2022.

Lari I., rujan 2022.

Suzana J., kolovoz 2022.

Marko J., rujan 2022.

Lucija J., kolovoz 2022.

Petar K., srpanj 2022.

Dino M., kolovoz 2022.

Vedran M., srpanj 2022.

Mateo P., rujan 2022.

Dražen P., rujan 2022.

Mikele P., kolovoz 2022.

Matko P., srpanj 2022.

Senad R., srpanj 2022.

Radenko S., kolovoz 2022.

Neven Š., srpanj 2022.

Matteo T., kolovoz 2022.

Izabela T., srpanj 2022.

Doris V., rujan 2022.

Ivica V., lipanj 2022.

Muzej grada Pazina zahvaljuje svim kazivačicama i kazivačima kao i svim drugim sudionicima na izdvojenom vremenu za sudjelovanje te na svoj darovanoj, ustupljenoj i/ili posuđenoj građi u slaganju *puzzle* zvane *PAZI(N), PUNK!*

PAZI(N), PUNK!

1975.
osnovani *Sex Pistols*

1976.
nastupom *Ramonesa* u kompleksu *The Roundhouse* u Londonu 4. srpnja 1976. godine započinje prvi val britanskog *punka*
osnovani *The Clash, Buzzcock, The Stranglers*
snažniji utjecaj i razvoj svjetske (i britanske) *punk*-scene

31. 12. 1976.
nastupom *Parafa* na novogodišnjem tulumu na Kozali u Rijeci započinje era hrvatskog tj. jugoslavenskog *punka*

1977.
Sex Pistols izdaju album *Never Mind the Bollocks, Here's the Sex Pistols*

Kolovoz 1977.
osnovani *Pankrti* (Slovenija), nakon *Parafa* drugi punk-bend u Jugoslaviji

1978.
22. ožujka *Parafi* (zajedno s još nekoliko anonimnih bendova) nastupaju na prvom pravom (zabilježenom i prijavljenom) *punk*-koncertu u Hrvatskoj i Jugoslaviji

GLAD

1979.
JEDINI LEŽAJ PRIZNAT KAO LIJEK, PREVENTIVA ZA ZDRAVE A POMOĆ BOLESNIMA

The Clash izdaju album *London Calling*

Početak 1980-ih
začetak prvog vala punka u Pazinu
pojava prvih brojnih (rock, punk) bendova

1982.
CEZAROVA LEGIJA

1984. – 1986.
HARD TIME BAND

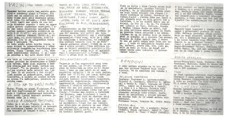
1985. – 1990.
TIME ERROR (BLEACH-BLEACH, T-ERROR)

1988.
Osnovana navijačka skupina Nogometnog kluba *Pazinka – Plava legija Pazin*

1990-e
DIJAGNOZA B.P.
THE SHAVINGS
REBECCA

1991.
DELIRIUM TREMENS
O.S.A.

1992.
TNN (TITO-NEHRU-NASER)
VIOLENT DEAD
MAJA TRAP
PRF'AM ALL
BIBITA ORGAZAM
10. listopada 1992. godine održani prvi *Make a change Festival* na pazinskom boćalištu

1993.
VOKAL U GIPSU
GREENFLY
MY LIFE, MY DREAMS
GM EXPERIENCE
14.08. – održan eko-rock koncert *Pazinska jama ni više sama* na kojem su nastupali i neki od pazinskih *punk*-bendova

1994.
4. lipnja 1994. osnovan Klub mladih *Bad Taste*

1995.
TUBERITE'S

sredina 1990-ih
početak drugog vala *punka* u Pazinu
LUDI KO BIKOVI

1996.
Vokal u gipsu izdaje pjesmu *Buraj* koja se našla na nacionalnoj ljestvici *Hit Depoa*

1998.
početak trećeg vala *punka* u Pazinu
osnovana *SIDA*
u organizaciji *Bad Tastea* ponovno se *marširа* na Učku iz Pazina

2004.
pokrenut portal *Pazin Underground*
razdoblje osnivanja brojnih pazinskih *punk* bendova
ABNORMAL
NIBED
BIKLON Z
TURKISH EGGS

2005.
POLKA KILLERS
WHY PUNK?
PATRIOT
G.M.O.
TREĆA PROBA

2006.
BLOKADA RAZUMA
S.T.O.P.
BEZ IDENTITETA

2009.
ALARM
FREE BEER FOR THE PUNX

2010.
REKREACIJA

2013.
THE SKVOT

2016.
SABOTAŽA

2017.
ŠĆOFRNAC
SKAFANDERI

2019.
FUNDACHI
OI NEAGRA

2020.
RACIBOR

MUZEJ GRADA PAZINA